

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Szerkesztő: **BRAYN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Idők és jelek.

Budapest, április 1.

(v.) Szociális földrendés még nincsen nálunk, de a magyar föld alól is kihalszik már az a félelmetes, tompa morajlás, mely rendszerint megelőzi a vulkanikus kitöréseket. Egyetlen egy napnak, a mainak történetéből hadd soroljuk fel itt néhány hangfoszlányát ama morajlásnak. Fiumében ma reggel óta kétezer munkás sztrájkol; egyetlen kikötővárosunkban ennélfogva szünetel az egész forgalom: üresek a gyártelepek. Ki- és berakodásukat hiába várják a hajók, mert fűtők, gépészek, napszámások mind összeálltak a nagy bérharcra s úgy lehet nemsokára a vasuti munkások is melléjük szegődnek. Szakasztott mása ez a sztrájk a triesztinek, amelyet embervérbe is hasztalanul próbáltak fojtani, miglen a statárium kihirdetése meg nem állította a zavargásokat. A különbség csak az, hogy Fiumében eddig még nem folyt vér. Adja Isten, hogy ezentul is így legyen; de ha igaz, hogy a Triesztből kivart izgatók keze dolgozik Fiumében, akkor szinte bizonyosra vehető, hogy nálunk sem marad el valamelyes komolyabb fordulat. Közben pedig itt a szűkebb hazában egyszerre három kongresszuson is tanácskozik, szervezkedik, háborog a szociális forradalom. Husvét napján, a béke és szeretet ünnepén gyűlt egybe a társadalmi indulatoknak e három-egy tábora. Különböfe utakon egyazon cél felé tör mind a három: a forradalom fegyvereivel akarják feldulni a nemzeti társadalom és a magyar állam létalapjait. Az egyik az általános és titkos szavazati jogot követelik a magántulajdon eltörlésére, vagy — ahogy ők mondják — a termelési eszközök társadalmosítására. A másikon a nemzetközi szociáldemokráciával való teljes egybeforrott-

ságot hirdetik. S a harmadikon tiszta fajmagyar földművesek az egyházi vagyon szekularizációját s a nagy birtoktestek felaprózását követelik.

Ime egyetlen nap történetében ilyen sokféle vonatkozású tünete a társadalmi forrongásnak. S e sokféle tünet közül valóban bajosan volna megállapítható, melyike komorabb a másikánál. Félelmetes bizony valamennyi, de skálába szedni őket szinte lehetetlen, mert mindenikük a legijesztebb a maga nemében. A társadalom pedig e jól szervezett ostrom láttára mi módon védekezik? Bambán maga elé mered, észre sem veszi a feléje hömpölygő forradalmi áramlatot. Ha az ijedségtől bénult volna meg, a baj nem volna komoly. Elvégre valamikor csak felocsudna rémületéből s aztán hozzátálna a rendszeres és erőlyes védekezéshez. De ami ezt a mi társadalmunkat megüli, az nem a bénító ijedelem, hanem a látni nem akaró léhaság. Mi nem tudjuk, nem is akarjuk meglátni a jelenségeknek sem a hátterét, sem az összefüggését. Egy pár munkás kiabál. Hát hadd kiabáljon. Egy pár munkás sztrájkol. Hát hadd sztrájkoljon. Hamegengetett dolgokat kiabálnak, teljék benne kedvük az istenadtaknak. Ha igaztásra adják magukat, ott a policáj, az majd szétveri őket. A sztrájk pedig nem az ország baja, hanem azé a pár munkaadóé. A gyáros urak fizessenek nagyobb munkabéreket, ha van miből. Kinek mi kára belőle, ha néhány vállalkozónak ezentul kisebb lesz a jövedelme? Ha pedig nincs miből fizetni a béremelést, hát csukják be a boltot. Abba, hogy néhány kazánban elalszik a tűz s néhány kürtő nem füstölög többé, nem fog az ország belepusztulni. Ez a nemtörődömség a szociális bonyodalmak tüneteivel szemben szinte egyetemlegesen jellemzi társadalmunkat.

Mikor itt a fővárosban a munkátlank

tüntető tömegei kirabolták a körüli boltokat, ebben a közfelfogás nem látott egyebet a magánvagyon ellen intézett csoportos deliktumnál, amelyet a rendőri ügytelenség nem tudott megakadályozni, de amelyet majd megtorol annak rendje szerint a bírói szigor. Ezzel aztán szépen napirendre is térünk az egész incidensen. Valaminthogy most is napirendre fogunk térni a fiemei sztrájkon s a három munkáskongresszuson. S valamint kutyába se vettük, hogy a minapában Gyomán mindössze egy maroknyi vokossal bukott ki a parlamentből az agrár-szocializmus legvéresebb száju apostola, akire részavazott egy egész serege az ötszáz-holdas magyar gazdáknak. Mert mindálunk az a szokás járja, hogy ami *tünet*, azt mi háttér és összefüggés nélkül való elszigetelt esetnek szeretjük tekinteni. Mert ez így kényelmesebb. Amit nem akarunk meglátni, a mellett úgy haladunk el, hogy behunyjuk a szemünket. Magunk mögött hagyva a bajt, azt hisszük, tul vagyunk rajta. Holott a baj összesereglik, megnövekszik s aztán fokozott erővel iramodik utánunk. S mikor aztán megint a sarkunkban van, akkor ismét hunyoritunk egyet s ballagunk szépen tovább. Legfeljebb intünk a zsandárnak, hogy fogja le azt az izét, ami mögöttünk toporzékol. És nagy léssen bizonyára a csodálkozásunk, ha az egész zsandárság együttvéve sem bír majd azzal az izével.

A szociális lelkiismeret fogyatékossága, vagy a közönséges előrelátás hiánya okozza-e a nemtörődömségnek ezt a megfoghatatlan nemét? Mi azt hisszük, mind a kettő. S a két okhoz társul hozzászegődik még egy harmadik is: a társadalmi egység hiánya. Mindálunk ki-ki a maga bajával törődik, de ügyet sem vet a szomszédéra. Iparos, kereskedő, gazda mind csak magának él. Hogy egyazon szervezetnek organumai valamennyien, s hogy

T Á R C A

Magyar női típusok.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta Porzó.

II.

Nincs társadalom, sem állam, mely a nőnek akkora súlyt, akkora tekintélyt s önállóságot szerzett és biztosított volna, mint a régi magyar törvény a nemes özvegyasszonynak. „Immanet bonis maritalibus.“ Meghagyták a férje javaiban. Nagy ur volt hajdan a magyar özvegyasszony. Amiben ez idő szerint részeltetik az angol és amerikai nőt: az hódolat, az kényeztetés, melynek forrása a gyöngédség, a sajnálat, a divat, de nem a méltányosságból eredt jog. Mintegy kérésnek látszik, amiért a férfi hatalmasabb. Elég furcsa, hogy épp Angliában és Amerikában terjedt el a hysteriának legújabb fajtája: a görcsökből vonagló feminizmus. Ott leghangosabb a nő panasza, ahol legjobb a dolga. Amiért évek óta küzdeknek a nők a modern világban, azt a régi-ben teljesen birta a magyar özvegyasszony. Nem személyesen gyakorolta ugyan, csak megbízólevél, amolyan credentialis által, amelylyel a méltóságos magnás özvegye, a „tekintetes grófné“ szavaztatott magáért a diétán. Kossuth Lajos is egy ilyen „tekintetes grófné“ credentialis levelével foglalt helyet a pozsonyi országgyűlésen.

A megbízó uriaszony persze jól ismerte a törvényt s ez a törvényismeret a *fiskális asszonyt* teremtette meg.

Hajh, veszedelme ő minden bírónak, rettenetese az ellenfélnek, nyugtalanítója a befolyásos embernek! Szívóssága, erőlye, bátorsága, ékes-

szólása, tudománya, néha meg a szépsége olyan fegyverei, amelyekkel diadalmasan vivja ki a jussát. A nyolc-tíz éves lelkét egy pördültre írja le s kanyarít benne akárhány olyan mondatot, hogy mire a végire ér az olvasó, háromszor is eláll a lélegzete. Nem néz sem rossz időt, sem rossz utat. Mentül alamuszibb a férje, maga annál éberebb. Ha pedig özvegyi sorban van: gyermekeinek szerelme sarkalja, forralja; s ami benne van akkora mint az anyai szeretet: a dac, az még csak növeli erejét. A kölykeit féltő nőstény oroszán elszántasága s a kigyó csábító okossága egyesül benne, ha kiindul a nehéz csatára.

Sokan ismerték eredetijét ennek a képnek, amelyben az egész typutst akarom lefösteni. Noha változtatott a régi törvényen az újabb jogfejlesztés: a „fiskális asszony“ még meg nem adta magát.

Szólt énekm Borisról, az épp oly lerázhatatlan, mint ellenállhatatlan özvegyről. Mikor magához kérte egyik törvénytudó hívét, az akkor ilju Tóth Lőrincet: az ágyban feküdt beteg. Azaz dehoggy feküdt! Fennült a bájos asszony. Előtte gyuró-deszkán a rengeteg paksaméták, melyeknek lapjait forgatta, mint a szélvész. Szeme villámlott, majd sirt, kezében a hosszú levelek csattogtak — a belépő fiatal jogtudóst valóságos zivatarral fogadta: pillantása villámlással, szava zengésével („zeng az ég“), szép szemé szíjével.

— Tanácsot adjon, barátom uram! Ki akarunk forgatni az igazamból! Nézzé így! (Es csak úgy dől belőle a keserű vád.) Meg amugy! (Es patyolat kezével idegesen bökölte a vastag tobusba foglalt paragrafusoknak idevágó pontját.) A vesztemet akarják! Segitsen!

S ebben a pillanatban gazdag szöghaja kibomlik, fehér válláról lecsuszik a kendő s kerek, puha karjával szenvedélyesen hadonáz a megigézott

fiatal prókátor előtt. Egy szép özvegyasszony, aki sir, a fehér válláról leejti a takaró kendőt s aki a jussát nem hagyja: lángra gyujthat szívet, de nem élesít meg elmét.

Mondja is neki a látogatót:

— Tekintetes asszonyom! Ha azt akarja, hogy én a tekintetes asszonynak a pörös ügyében tanácsosul szolgáljak: ne sajnálja szorosabbra kötni mellén a kendőt.

A tanácskozás vége az lett, hogy bajában majd utba igazítja Deák Ferenc.

Még aznap délutánján azon betegem fölkeresi a már akkor is nagyhírű magyart. A szenvedő nő lábra segíti az elkezeredés. Egy tréger — jómagyarán még akkor így hitták a hordárt — csak úgy nyögött a teher alatt, hogy a fasciculussokkal bubosra megrakott nyekergő targoncát a Felső-Dunapart egyik palotája elé tolt, melyben akkor Széchenyi István közelében Deák Ferenc lakott.

A fiatalabb tanácsadó az innesső szobában forgatta a „Jelenkort“, míg odabenn egyre pattogott az özvegy szapora beszéde, melybe csak elvéve mordult bele egy mély hang. Mulik egy óra: még sincs vége. Mulik a második: csak szakad a panasz a szép asszony ajkairól. Már ötre is jár. Egy pillanatnyi szünet sok: de ennyi sem akar bekövetkezni... midőn kívül a széles Dunaparton földrengető robaj támad, valami rengeteg dobbanás, hogy a szobában meglödült a butorzat és hintázott a padmaly. Hát az történt, hogy a szemközti épülő hidra lezuhant a roppant lánc, melyet a munkások valahogy kiszalajtottak a csavarokból. Es ennek a láncnak a leomlása jelentette leomlását annak a bilincsnak is, melyben a bájos panasztevő tartotta fogva Deákot. Mikor ijedten eltávozott a fiskális asszony, Deák Ferenc ott ült a szoba közepén. Tarka selyem zsebbevalójával szikkasztva homlokát, így kiált belépő barátja felé:

ami baj az egyiket éri, azt a másik is kénytelen megsínyleni: ez az egyszerű és elemmentaris igazság nem hogy eszükbe nem jut, hanem ha más sürgeti nekik, akkor se hiszik el. A hangadó társadalmi réteg manapság az, amely az agrár lobogó alatt egyesül. Ez csinálja nálunk a politikai divatot. Az ő viselkedéséhez szabják a többiek a magukét. Az osztályönzés divatját is ez csinálta. Kimondta, hogy az ipar és a kereskedelem türi a tisztességtelenséget, sőt kedveli. Ellenben a gazdasági társadalomban fenéig tejfel minden. A tisztességen kívül a nemzeti lelkiismeretet is kizárólag magának foglalta le. A többi foglalkozási ágról hirdeti, hogy kozmopoliták, anyagi haszonért feláldozzák a haza érdekét; de aki őstermeléssel foglalkozik, annak még az önzése is merő hazafias áldozatkészség. Ez az osztályönzés előkészítette, meg is indította az osztályharcot. Emennek pedig az lett a következtetése, hogy a különböző társadalmi rétegek közt kölcsönös idegenkedés támadt, s az együvértartozás érzélete az ideges feszültségnek egy neme váltotta fel. Így aztán megy ki-ki a maga útján. S amint elváltan bandukolnak, eszükéig sem jut, hogy egy széttagolt társadalom egyes töredékeibe sikeresebben köt bele a szociális forradalom, mint az érdekközösség tiszta tudatától áthatott s egységesen szervezett társadalomnak tömör sorfalába.

Javulást ugyan honnan várhatnánk, ha nem attól a rétegtől, amely a politikai divatot csinálja? Ha majd belátják amott, hogy a szociális forradalom hullámgörvű már kiterjednek a fajmagyar földműves népre is, ha megértik amott, mit jelent az, hogy ősmagyar parasztok a nemzetközi szocialista táborba sereglenek s ott a Bebel, Jaurès, Domela Nieuwenhuis, Barzilai jelszavaival elegyesen a papi vagyon államosítását és a földosztást emlegetik: akkor talán még idejekorán fordulhat a kocka. Akkor még divattá válhat ismét az a beismerés, hogy a nemzeti szabadelvűség zászlaja alá kell sorakozniok mindazoknak, akik ezt a magyar hazát meg akarják óvni a forradalmi felforgatás veszedelmétől s hogy azok csinálják a legjobb agrár-politikát Magyarországon, akik a vallási egyenletlenség s az osztályellentétek tendenciája ellen küzdve a társadalmi rend védelmét arra a szabadelvű haladásra bízzák,

amely a hazafias elemek testvéri egyesülését s a nemzeti egység kiépítését valja céljaul. Akik urai a politikai divatoknak, értsék meg valahára az idők jeleit. Utótt a tizenkettedik óra. Ezután már csak a harangok félreverése következhetik. S a megtérés akkor már késő lesz.

BELFÖLD.

A Ház munkarendje. A képviselőház csütörtöki ülésén folytatják a kereskedelmi tárcza költségvetésének tárgyalását. Lehet, hogy már csütörtökön be is fejezik a kereskedelmi tárcsát s akkor a kultusz-tárcza fog következni. Hir szerint indítványozni fogják, hogy a költségvetési vitát szakítsák félbe s szombatra a konferenció-javaslatot tűzzék napirendre.

A bécsi konferenciák.

Budapest, április 1.

Széll Kálmán miniszterelnök és Horváth Nándor kereskedelemügyi miniszter — mint Bécsből jelentik — ma dében oda érkeztek. A miniszterelnök valószínűleg három napot fog Bécsben tölteni, Horváth kereskedelemügyi miniszternek azonban már csütörtökön reggel Budapesten kell lennie, hogy jelen lehessen a képviselőházban a kereskedelemügyi tárcza költségvetésének részletes vitáján. Horváth felhasználja bécsi tartózkodását, hogy személyesen megismerkedjék az osztrák miniszterekkel. A miniszter tisztelni kívánt az uralkodóház tagjainál is, de ezuttal a bemutatkozás az idő rövidsége miatt elmarad. Ugy a miniszterelnök, mint a tegnapi este óta itt időző Lukács László pénzügyminiszter résztvettek azon a konferencián, melyet gróf Goluchowski Agenor közös külügyminiszter elnöklése mellett ma délután három órakor tartottak. A tanácskozásban kívülük résztvettek még: báró Krieger-Oden közös hadügyminiszter, Kállay Béni közös pénzügyminiszter és báró Span, a tengerészeti osztály vezetője, továbbá Koerber Ernő osztrák miniszterelnök és Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszter. A miniszteri értekezlet tárgya az 1903. évi közöstudgyi költségvetés megállapítása volt, amely előirányzat a jövő hónapban Budapesten egybehívandó delegációk elé lesz terjesztendő. Széll Kálmán bécsi tartózkodását felhasználja arra is, hogy Koerber miniszterelnökkel a két államot érdeklő gazdasági kérdésekről is tárgyaljon. A mai miniszteri konferenciát, amely este 7 óráig tartott, a még mindig gyengélkedő Krieger-Oden báróra való tekintettel a hadügyminisztériumban tartották meg. Holnap délután két órakor folytatják a tanácskozást.

Egy bécsi jelentésünk szerint a konferencián első sorban a közös költségvetés és az új ágyúk kérdése, azonkívül az osztrák járadékadó és a magyar szállítási adó kérdése került szóba. A két pénzügyminiszter között teljes az egyértelműség abban a tekintetben, hogy az új tarrakok költségeinek a budgetbe való beállítását nem ellenzik, azonban nem hajlandók az új ágyúk beszerzésére az első részletet megadni.

A Neue Freie Presse szerint a vám-tarifajavaslat második olvasása alkalmával az osztrák és a magyar referensek között véleménykülönbségek támadtak, melyek egyes fontos cikkek vámjára vonatkoztak. A két miniszterelnök budapesti tanácskozása alkalmával nem sikerült a differenciák elosztása. A mostani bécsi tanácskozásokon ezekre nézve szintén megállapodásra akarnak jutni, de bécsi politikai körökben nem tartják valószínűnek, hogy a tárgyalások ezuttal be fognak fejeződni.

Bécsből táviratozzák nekünk: A Neues Wiener Tagblatt jelenti:

Pénzügyi körökben ma az a hír terjedt el, hogy az osztrák és a magyar kormány közt komoly nézeteltérés támadt abban a tekintetben, hogy a kiegyezési kérdés megoldásában milyen tempót kövessenek. Az osztrák kormány sürgeti a tárgyalásokat s azon az állásponton van, hogy a vám- és kereskedelmi szövetség megújításának, valamint az autonóm vám-tarifák kidolgozásának előmunkálatait már a legközelebbi napokban be kell fejezni; ezzel szemben a magyar kormány, mely az utolsó hetekben e kérdések körül halogató magatartást követett, megmarad ezen az állásponton s Széll Kálmán jelenlegi bécsi tartózkodása alatt csak a közös költségvetéssel akar elkészülni, amely májusban kerül a delegációk elé, a függőben levő gazdasági kérdéseket azonban el akarja halasztani.

Politikai körökben ma azt beszélték, hogy a korona az osztrák kormány álláspontját fogadta el s ilyen irányban befolyást gyakorolt a magyar kormányra.

A vám-tarifá és a vám- és kereskedelmi szövetség tárgyában a két kormány legközelebb folytatni fogja a tanácskozásokat. Abból, hogy Széll Kálmán miniszterelnök meghosszabbította bécsi tartózkodását, arra következtették, hogy a korona csakugyan érvényesítet befofalyását.

A furcsaság kedvéért közzétettük a bécsi lap e közlését, amely minálunk senkit meg nem téveszthet. Itteni politikai körökben nagyon jól tudják, hogy amit a bécsi lap a két kormány közt felmerült ellentétéről ír, annak épp az ellenkezője igaz. Eppen az osztrák kormány az, amely a vámszövetség és az autonóm vám-tarifák elintézésének halogatását szeretné keresztülvinni, míg a magyar kormány most is szilárdul ragaszkodik álláspontjához, amely e két nagyfontosságú

— No Lenci! Még szerencsétlenségnek ekkora hasznát nem látta ember, mint én ennek az áldott láncbomlásnak! . . .

Egyazon több hajtott ki a „fiskális asszony-nyal“ a kardos asszony.

A kardot persze nem az oldalán csörte. Annak az ő szája a hüvelye. Ha felszabadítja: vág, szur, öl vele. Mert vas az ő lelke is; meg a vére is azért pirosabb, mert benne több a vas, mint egyéb alkatrész.

A „kardos asszony“ nem szabad összetévesztetni az „áspis kigyóval“. A kardos asszonynak helyén van a szíve; jóságos ura ő az ő férjének; gyermekeinek szigoru, de édes anyja: családneve féltelme, de segedelme is. Nines az a férfi, aki előtt megremegne; és elejébe állama a részegzett puskának is. Szórin-szálán tudja az egész gazdaságát. A fiának, ha öles ember is, ő parancsol. A háznál az a törvény, amit ő akar. Női hüvelybe szorult hadvezér. Jóakaró zsarnok, akinek erőszakosságában ott a szeretet, keménységében a becsületföltés, fenytésében az áldás.

Maga kálinista (a „kardos asszony“ többnyire kálinista), de azért megszívelli háza körül azt a boldogtalant is, aki nines „magyar hiten“. A hintés-kocsisa, az Ábris, kálinista, míg Palkó, az igaz kocsis, szegény, elmaradt katolikus ember.

Eszreveszi az asszony, hogy a szérús kertben idő előtt fogyatékán van az egyik szénás boglya. Hamisság van a dologban. Majd kilosi — és nem terhelkedik e végett itatásig ott gubbasztani a fészep-padláson. Mikor leáldozott a nap, jön itatni az Ábris a szérús kert kútjához. Míg lovai esőndösen szívják magukba a vizet, oda settenkedik Ábris a boglyához, körülnéz s hogy nem lát veszedelmet, a kikézdett boglyából a vonyigóval hamarosan jókorát gyűjt, begyömöszli a dugott hamvasba, oda cammog terhével a fűzes-érig, ahol a lopott szénát a Palkó emeli át és viszi. . . . azaz vinné. Mert jóformán még igazá-

ban meg sem zótytyentette vállán a nagy csomót: már az Ábris nyakába jégeső gyanánt hull az útés.

— Jézus! . . . a tekintetes asszony! lőgi az Ábris.

De csak tovább is dőng a háta a göröcs bot munkájától.

— Jaj, tekintetes asszonyom! Hásze hibás a Palkó is.

— Nem hibás az, beste fia! Csak te magad vagy a bűnös. A Palkónak diákol beszél a papja, hát nem érti meg az Isten parancsolatját. De neked, pokol fajzatja, ágravaló istentagadója, a nagytiszteletű esperes ur magyar nyelven hirdeti a szent igét, mégis vétész ellene?

Es ujból püfög le rá a „kardos asszony“ méltó felháborodása.

Fokozata, tán inkább csak torzképe a „kardos asszonynak“ az áspis kigyó.

En is látam egyet gyerek-koromban s ma is rémüldözve gondolok rá. Amolyan megkészt hajadon! Öreg nemes kisasszony volt. Káromkodott mint a zivatar, pipázott mint a kemény. A félvállá kissé magasabb volt. Nyilván maga nevelte olyanná, hogy karjának annál jobb hasznát vehesse, amikor út. Mert utótt ám. Akadt kérője nem egy, hiszen jókora vagyon örökölt. De férjhez csak azzal a föltétellel ment volna, ha a kérő be tudja hajlítani a kisasszonynak merevre kifeszített karját. Hát olyan uri legény nem akadt, hitvány anyámasszony-fianak pedig ő nem lesz a felesége. Es holtig pártában maradt. Még most is látom, amint kiesztve haragjának zúgó karikását, ott pattozott azon a ragyás malomkövön, mely a tornác lejárója előtt kúszóbnok volt a földbe eresztve. A zoldre festett rücsösajtó eszmás lábának az orrával kirugva, oda állott, maga elé idézte az öreg bérst, akinek hibájától felfordult a gazdaság legtagosabb ökre. Szép szál fiatalember volt az az öreg bérst. Töredelmesen forgatván kezében a kalapot, szemlesítve állt meg a rette-

netes kisasszony előtt. (A nép úgy nevezte, hogy „Eszti tésur.“) Hát ekkor az Eszti tésur ragyújtott olyan áldásra, hogy ma is bámulok a mennyboltozat szilárdaságán, mert bátran ránk szakadhatott volna attól a kisallangozott mondokától, amelyen a kaszárnyában is csak ünnepnap terem. Mikor vége volt a sesterő predikációnak, a kisasszony felgyürte a magasabbik vállába akasztott karján a ruha újját s az öreg bérst ábrázatához úgy vágódott hozzá a kezeje, mint a ménkü.

Jövel gavallér asszony! Még nembeli közöséget sem vállalnál az Eszti tésurakkal. Nevelésre urias, modorra előkelő vagy. Csak hogy téged is bolygat a férifáhatnamság ingere. Oh, a pompás Mirandola! Szereti a katonás kifejezéseket, csak-hogy nem a káplártól, hanem a törzstisztől kölcsönzi. De valami halovány kaszárnyaszin mindig fösti beszédjét. Ert a lóhoz, szereti a turfot s a sport minden fajtát. Cébla ló, két kutyaival s egy cisbeóval jár, egy örökös udvarlóval, aki neki bizalmasa, leghivebb szolgálja. Sétáiban a két kutya előtte szalad, a cisbeó hátul tipeg, míg balján egy lovas tiszt pengve lépked. Mosolya nines, de annál zajosabb a kacagása. Legégetőbb végya, hogy érette valami ábrándos gyerek föbe löjje magát, vagy hogy hetenkint három párbajt vivjanak miatta. Toilettejében önálló. Rézben férfiszabóval varrat. Olvasmányja Bourget, Nietzsche, Kraft-Ebing. Jókaitól is olvasott már angol fordításban. Magyar izlésű Herceg Ferenc: az ő társadalmi köréhez ez férkezett legközelebb. Zeneje Strauss, Sidney Johns; ezek esősb keringőt zongorázsa is erős pedálynymással. Néha énekel. Repertoirja Blabáné, a Klárka meg a Sárika és Yvette Guibert. De ekkor is lovaskapitány a kisérője. Ha kiránduláskor a társaság egy terebélyes tölgy sátorra alá heveredik: napernyőjét az egyik lovagnak rüpi oda, legyezőjét a másik felé, és lefojett szarvasbőr keztyűjének puha göngyét mint a lapdát legyinti egy harmadik várományosnak a mohó markába. Van

kérdés mielőbbi megoldását sürgeti. Ugy látszik, a bécsi lap hallott valamit, csak a szerepeket cserélte el.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

KÜLFÖLD.

Loubet oroszországi utja. Loubet elnök, mint Párisból táviratozzák, a legújabb megállapodás szerint május 20-án érkezik Pétervárra s mindössze egy napot tölt a cárnál. Május 23-án már Párisban lesz.

Montenegro győzelme a San Girolamo-ügyben. Montenegro hivatalos lapja, a *Glasz Crnogorca*, mint egy *ceitinyei* táviratjelenti, mai számában közlésezi a Vatikán és a montenegrói fejedelm képviselői közt a *San Girolamo-intézet* ügyében váltott jegyzékeket. Az egyik jegyzék, amelyet *Rampolla* bíboros államtitkár március 7-éről keltezte intézett a montenegrói kiküldötthöz, a Szentszéknek négy pontba összefoglalt deklarációját tartalmazza. A deklaráció szerint a *San Girolamo-intézetnek* ezentul *Collegium Hieronymianum Illyricorum* lesz a neve, amely megjelölés alatt a *Slavorum gentem* brevében megnevezett egyházmegyék katolikus délszlávjai értendők. Az *antivarii* érseknek megadja a deklaráció mindazokat a jogokat, amelyek ennek az egyházmegyének az előbbi püspökeit megillették. Joga lesz az antivarii érseknek a püspökökkel együtt az intézet igazgató-tanácsába egy tagot javaslatba hozni. Feljogosítja a deklaráció az érseket arra is, hogy elrendelje, hogy az antivarii főegyházmegyebebi növendékek a szerb nyelvet cyrill-írással tanulják. A jegyzékre gróf *Vojnovics* montenegrói megbízott rövid jegyzékkel felelt, amelyben fejedelme nevében hozzájárul a deklarációhoz és köszönetet mond a pápának, aki Montenegrót, „a szerb néptörzs kiválasztott részének” nevezte és végül úgy a maga, mint az antivarii érsek nevében kijelenti, hogy ezzel fejedelmének és kormányának minden követelése teljesítve van.

A montenegrói hivatalos lap közlése a maga önértékes rövidségében ennek az apró balkáni gondja rá, hogy bármely attitűdjében finom faragású bokájánál többet ne lássanak meg. De ennnyit bizonyosan és mindig. Contributióba fogja egész környezetét s állandóan tart udvart.

Egy ilyen „gavallér asszony” tipikus alakja is beletartozik emlékeimbe. Egész mithósz fejlődött ki körülötte. Nem is a szárazföldön lakott, hanem egy nagy folyam hullámainál mosott szigeten, mesés tulipánfa árnyékában, mohás romok tövében, egyedül. Az akkori párbajok az ő kis palotája nagytérmeiben estek, amelyet erre a célra is rendezett be. Szépnek egy poétája sem énekelte meg. Csak Nyíri Józsa mondta róla, hogy „elragadóan csunya”.

Fantasztikus estélyei, melyekre „kontinentális” barátjait meghívta, tündéri éjszakák voltak. Az ő fák lombja közt bujkált a hold; a bokorban zongott a fülemile; fűszerszámos virágok, a jácmin s a szegfű, mámorítóan illatoztak; a tulsó partról az éjtéli szellő áthozta puha szárnyain a haragszót; a nagy folyam jóslatosan zugott; amodább titokzatos félhomályból édes karének zendült fel, amelyre messzintinen, tán nem is erről a földről jött meg a bűvös visszhang... s im egyszerre a barlangban megjelen egy fehér alak. Haján, ruháján kigyulnak a csillagok... a sziget asszonyai Szentjános-bogarakkal tüzdél tele a fejét s leomló kontósát. Mert hogy egy kis költészet is élt ebben az asszonyi gavallérokodásban. Ne rontsa meg senkinek az illuzióját, ha elmondom a sziget asszonyáról, hogy még nem is olyan régen a szerkesztésem alatt megjelenő gyermeki újságnak, a *Kis Lapnak* egy számát reklámálta az ő unokája részére.

(Befejezése következik.)

fejedelemségnek teljes diadalát jelenti. Reánk nézve pedig jelenti újabb bizonyítékát a pápai udvar ama hajlandóságának, hogy út egyet a monarchián, ahol tud. Ez a nizuus félreismerhetlenül jelentkezik a Szentszéknek ebben a döntésében, amely egyébként nagyon belevág a Vatikán ismert nagyszláv politikájába. Ennek a politikának kedvéért, meg azért, hogy Magyarország és Ausztria ellen s a monarchia szeméjében a hármasszövetség ellen tegyen egy sakkhuzást, kész megbátkozni a vatikáni diplomácia azzal a gondolattal is, hogy az olasz király apósának tesz szolgálatot, s így kedvez közvetve a Quirinálnak is, legnagyobb ellenségének. Jó lesz ezt megjegyeznünk, különösen nekünk magyaroknak. Jó tudnunk, hogy a délszláv aspirációknak Róma a legerősebb szövetségese. Nem hiába jelent egyet Zágrábban is a nagyhorvát politika és a klerikális politika. Nagyon jó helyen kereskednek, ha Rómából várják a támogatást a *Regnum Marianum* ellenségéi.

Az orleansi herceg a francia határon. *Fülöp* orleansi herceg személyesen akarja irányítani a francia nacionalisták választási mozgalmait s azért közel a francia határszélhez, San-Remóban vett szállást. A *Rappel* jelenti, hogy a herceg hosszabb időt tölt San-Remóban s ott utasítással látja el pártja vezetőit.

Szerb leleplezések. Egy idő óta az Obrovnics-család ellenségei *Topola* cím alatt lapot adnak ki Budapesten, amely a szerb uralkodó ellen igyekszik hangolni a szerbeket. Ennek az aknamunkának aligha lesz eredménye, mert a dinasztia ellen emelt vádak oly szörnyűségesek, hogy aligha akadnak hívőrök. Az ily vádakot könnyű odavetni, de aligha sikerül bebizonyítani. A *Topola* legújabb cikkéből a krónika kedvéért közöljük az alábbi kivonatát:

A cikk szerzője visszatér *Knezevic*nek *Milán* király ellen intézett merényletére. A szerző azt állítja, hogy írásbeli bizonyítékai vannak arra, hogy ezt a merényletet *Sándor* király rendezte a feleségével egyetértőleg, de nemcsak azért, hogy a gyűlölt radikálisok ellen fellépessen, hanem főképp azért, hogy megszabaduljanak *Milán* királytól, aki a *Draga* asszonnyal való házasságának nagy ellenzője volt. Mikor a merénylet nem sikerült, *Sándor* király legálább a radikálisoknál akarta haragját kitölteni. Magához hívatta *Konstantinovic* ezredest és meghagyta, hogy az ország minden részében egy éjszaka fogassa el és végeztesse ki az összes tekintélyes radikálisokat. A belügyminiszternek pedig azt parancsolta, hogy *Konstantinovic*ot támogassa e rendelet végrehajtásában. A minisztertanács erőlyes közbelépésére azonban megakadályozta ezt a Szent-Bertalan-éjszakát. A király erre *Vademilics* rendőrprefektusnak azt parancsolta, hogy *szüntesse ki tüzes tekintélyes valamennyi fogoly radikálisnak a szemét.* A rendőrprefektus azonban közölte ezt a rendeletet a belügyminiszterrel, aki aztán megakadályozta a végrehajtását.

A király azt is akarta, hogy *hat radikális vért főbe lövessen* a státiarális bíróság és csak a kabinetiroda mostani önökének, bár *Schiess*nek, aki akkor Belgrádban osztrák-magyar követ volt, köszönhető, hogy *Protics* Sztóján és társai áldozatul nem estek a király bosszúvágyának. Ekkor történt, hogy *monitorjaink* megjelentek Belgrád előtt.

A cikk írja elmondja azt is, hogy *Sándor* király mérhetetlen dühvel gyűlöli anyját, *Natália* királynét. A belgrádi társaságok, ugymond, sokat tudnának arról beszélni, hogyan szokott a király anyjáról nyilatkozni. Megtörtént egy ízben, hogy magához rendelte valamennyi főbb tisztjét és ugyanakkor előhívatta *Simonovic* ezredest, *Natália* volt kamarását és felszólította, ismerje be, hogy a királynéval meg nem engedett viszonyban állott. *Simonovic* perze tiltakozott a királyné rágalmozása ellen, mire *Sándor* éktelen haraggal szidalmazta anyját és az ezredest.

A cikkíró megjírja azt is, hogy *Draga* királyné az anyaság minden reménye nélkül lévén, a lebetegdesi híresztelések alkalmával idegen gyermeket akar becémpézni. Miután a terv nem sikerült, biztosra veszi, hogy *Sándor* király *Lunjevica* Nikodémet fogja trónjának örökösévé proklamálni. A cikkíró azt vói, hogy ez lenne *Sándornak* utolsó királyi ténylede.

Anarkhia a Balkánon.

Budapest, április 1.

A husvétii ünnepek alatt a Balkán különböző vidékein lánzógó bandák valóságos helyi forradalmakat szítottak, amelyeknek leverésére katonaságot kellett kiküldeni. Temérdek embervér folyt, a letartóztatásoknak se szeri se száma. Eből a véres rendszárlásból azután újabb zavargások támadtak: az elfogottaknak és agyonlőtteknek rokonai és barátai a Balkánon még mindig divatozó vérbosszu jelszava alatt megrohanták a hivatalos hatalom képviselőit, kiszabadították a foglyokat, akik újabb bandákat szerveztek, öldökölve, rabolva járták be a falvakat s részben esabító ígéretekkel, részben megfélemlítéssel toborozták a fegyveres cimborákat. Mindez nem újság a Balkánon. Oka ezeknek az ásziai állapotoknak a török adminisztráció nehézsége, ősi és igazságtalan volta, a basák korrupciója, a néptörzsek és vallásfelekezetek féltékenykedése. Ugyes bolgár izgatók felhasználták ezeket a körülményeket lázító terveik keresztülvitelére, a *Szardjov* Boris vezetése alatt még mindig erősen működő bolgár-macedon izgatók kedves fogadtatásra és engedelmessé föltre találtak mindenütt, ahol valamely basa a maganéjaira keni az adóprést, ahol igazságtalan ítéletek estek ennek vagy annak a néptörzsnek, vallásfelekezetenk javára vagy kárára. Innen a temérdek lázadás, fegyveres összetűzés, gyilkosság, bosugás, rablás és letartóztatás.

Különösen az utóbbi napokban virágozott fel a Balkánon a haramia-élet, úgy hogy a konstantinápolyi és szófiai osztrák-magyar és orosz követek kénytelenek voltak komolyan meginteni a portát és a bolgár kormányt, hogy végre-valahára tegyenek valamit a rend helyreállítására és valamely elfogadható adminisztráció szervezésére. Igéretet perze bőven kaptak, de bizoni ezekben nem igen lehet. Talán ez a bizalmatlanság birta Montenegrot arra, hogy hadilábra állítsa hadseregét s talán ez az oka annak, hogy ma már európai intervencióról beszélnek s megpendítik azt az eszmét, hogy *Ausztria-Magyarország és Olaszország között* megszálják *Albánia* ut őt rendet csináljanak, míg az éppen Pétervárott időző *Dánev* bolgár miniszterelnök megkapja Oroszország instrukcióit a Balkán keleti felének rendbehúzására vonatkozólag.

A porta természetesen mindent tagad. Szerinte semmi baj a Balkánon, a rendes esetepatékon kívül semmi nem történt s az apró kihágásokat és gyilkosságokat, majd megtorolja a török igazságszolgáltatás. A porta is kconcedálja, hogy *Szimovics* azt ajánlotta a portának, hogy a nyugtalan elemekkel szigorúan járjon el, a békés lakosságot azonban kímélje, mert Ausztria-Magyarország és Oroszország azt óhajtják, hogy rendezavarások ne legyenek. A pénteki kihallgatáson *Szimovics* közölte a szultánnal Ausztria-Magyarországnak és Oroszországnak a bolgár kormányánál tett lépéseit és az utóbbinak erre tett kijelentéseit.

Ezzel szemben egyre újabb hírek érkeznek a Balkánon pusztító anarkhiáról. Egy triestzi félhivatalos lapnak azt táviratozzák, hogy Albániában teljes anarkhia uralkodik. Fegyveres miridita bandák járták be az országot és gyilkolnak, rabolnak. A prizrend-seutarii táviróvezetőket elpusztították és az elemük kiküldött katonai csapatot elfogták. A kormányzó végre is kénytelen volt az összes csapatokat visszavonni, hogy szabadon böcséssák az elfogott katonákat.

A parti városokban szintén napirenden van a rablás és gyilkolás. A janinai villajetben óriási az elkeseredés *Ozmán* basa, az ottani váli ellen, aki szörnyű kegyetlenkedéssel akarja elnyomni a mozgalmat. A villajetben *proklamációkban* hívják fel a népet a kegyetlen váli meggyilkolására. Beratban és Paramitában már többször volt utcai harc a fölkélok és a csapatok közt. A *katonaság* egy része megtagadta a szolgálatot, mert több mint egy éve nem kapott szoldot és uniformist.

Hasonló esetek történtek a török-bolgár és a török-görög határszélén is. Kara-Tasz török határszéli faluban véres összetűzés volt a bolgár és török határvörök közt. A 150 főből álló török határvör megátámdta a 30 főből álló bolgár őrséget és el akarta foglalni a falut. A bolgár őrség azonban visszaverte a támadást. Mindkét részről több halott és sok sebesült maradt a csataterén. *Stromnich*, *Velersa*, *Gugelin*, *Kumenica* és *Kalkiszi* kerületekben bolgár bandák az összes helységeket fölláztatták. A bandák bejárák a vidékeket, bujtogatják a lakosságot, hogy csatlakozzák a mozgalomhoz és mindenkik, aki ellenkezik, halállal fenyegetnek. Sokan azt állítják, hogy a bandák vezetői bolgár katonatisztek, kiket a kormány tereptanulmányok

Az előkelő uri közönség figyelmébe

ajánljuk a modernkor minden kívánalmainak megfelelő és célszerű

Angol ruhaberleti osztályunkat. Altalánosan elismert elegáns szabás és romek kidolgozás. Nagy raktár tisztán angol és skót különlegességekben. Képekkel ellátott teljes prospektus és minták kívánatra bérmentve küldünk. Mártektul bármely ötöny elegendő.

SCHNELLER és KOZMA, VII. kerület, Royal-szálló.

ürügye alatt szabadságot. A török mozgósítási hadsereg a határon állítólag össze van vonva. *Filatesz* epirusi városban véres zendülés volt a minap. *Sámi* bég vizsgálóbíró börtönbe vetette a mohamedán albánoknál nagy népszerűségnek örvendő *Bihai* hadza testvérét, állítólag azért, hogy a családjától váltságdíjat szoroljon ki. Erre az albánok *Abedin Hamul Kapetan* vezérére alott megtámadták a börtönt. *Sámi* bég lelőtte *Abedin Hamul*-ot, az albánok pedig *Sámi* beget lötték le és össze-visszaszurkálták. Az albánok erre behatoltak a börtönbe és kiszabadították a foglyot. A tusa közben öt nizam katona elesett és négy megsebesült. Az albánok közül is sokan sebesültek meg. *Filatesz*-ben óriási volt az ijedelem és a kajmánok, a helyett, hogy intézkedni volna, elbujt. A vérengzés hírére a janinai váli egy század katonát küldött ki és kétszázal több albán fogatott el. S ez a nóta járja a Balkán egyéb vidékein is. Eddig csak a ravasz görögök látták hasznát, akik mindenütt segédkeztet ajánlották a postának, hogy ennek a révén engedményekhez és zsiros hivatalokhoz jussanak.

Természetes, hogy ez sem a helyes megoldás módja: a görögök segédkezése ismét verbosszura hívja az albán és bolgár banditákat és a zendüléseknek se hossza, se vége. Csak a hatalmak erélyes közbelépése vehet ennek az anarchiának véget.

A délafrikai béketárgyalások.

— A Budapesti Napló táviratai. —

London, április 1.

A béketárgyalásokról itt semmi határozottat sem tudnak. Maga a kormány sem kapott semmiféle információt és a kormány sem tudja, hogy mi történik Kronstadban. A helyzetet általában optimisták fogják föl és azt hiszik, hogy *Schalk-Burger* hajlandó lesz béketárgyalásokba bocsátkozni és hogy ismeri az angolok részéről megkezdett föltételeket. Londonban már különben is megelégtették a háborút és színtelen kívánják, hogy a békét minél előbb megkössék.

London, április 1.

A *Central News*nek táviratozzák Pretóriából, hogy végre ráakadtak *Steyna* és *Delarey* már tanácskozott is vele. A tárgyalások részint *Delarey* és *Steyn*, részint *Schalk-Burger* és a többi boer képviselő közt folynak. Hir szerint *Botha* is részt fog venni a tanácskozásokban.

A lapok egy része közli, hogy *Kuypers* miniszterelnök berlini utazása a béketárgyalások függ össze, más lapok megcáfolják ezt a jelentést.

Hága, április 1.

Jóllehet félhivatalos részről megeafolták, de mégis kétségtelen tény, hogy *Kuypers* berlini utazása összefüggésben van a béketárgyalásokkal. Erre vall az is, hogy a miniszterelnök elutazása előtt tanácskozott a német követtel, Brüsszelben pedig titokban találkozott Fischerrel és Leydsszal.

Hága, április 1.

Utrechtben holnap az összes európai boer vezérek tanácskozni fognak a béke kérdéséről. A boerok, hírszerint, vissza fognak utasítani minden oly békeajánlatot, amely a boer államok belső függetlenségét nem biztosítja.

Brüsszel, április 1.

A boer delegátusok a legközelebbi napokban Utrechtbe utaznak, hogy jelentést tegyenek *Kruger*-nek amerikai utazásuk eredményéről. A delegátusok föl fogják használni ezt az alkalmat, hogy *Kruger*-t arra kérjék, hogy Transvaal érdekében ne utasítsa el azokat a föltételeket, amelyek *Schalk-Burger* már elfogadott.

Amszterdam, április 1.

Kruger környezetében nagyon szeptikusnak itélik meg az angol iorrásból erdő béke híreket. Itteni boer körökben azt beszélik, hogy az angolok már hajlandók az általános amnesziára. *Kitchener* hírhedt proklamációját is már legközelebb visszavonják, de a boer függetlenség dolgában elfoglalt rideg álláspontjuk még változatlan.

Hága, április 1.

Február utolsó hetében három angol tisztet hoztak bilinesbe verve Pretóriába, akiket a boerok ellen elkövetett kegyelenségek miatt kisebb-nagyobb fogságbüntetésre ítéltek; hasonló okból két más tiszte február 27-én törvényszerűen agyonlőtték. Az erre vonatkozó haditörvényes ítéletek a következő okokra alapítják:

Komatipoort kerületben (Kelet-Transvaal) 1902 októberében kiszürt szemekel holtan találtak egy angol tiszte. Nemsokára ezután ama hely közelében, ahol a holttestet föltalálták, egy ausztráliai hadtest megtámadott 11 boert, akiket minden alpnélkül vadoltak a gyilkossággal, s *kihaltatás nélkül elölték őket*. A tizenegy ártatlan ember *születésüktől kezdve* megélték a szülei. Egy német

misszionáriust, aki az angolok eljárását kárhoztatta s azt gyilkosságnak nevezte, hasonlóképpen agyonlőtték. A parancsnok angol tábornok, mikor az esetet hírül vette, azonnal megindította a vizsgálatot, amelynek eredményeképp az egyik bűnös tiszte halála, egy másikat hosszabb fogságra ítélte.

Ez a szigorú ítélet is mutatja, mily önkényes és igazságtalan volt a tizenegy boer elítélése.

A *pietersburgi* kerületben 23 boer férfit, aszszonyt és gyermeket, akik békeesen viselkedtek s mikor az angolok megtámadták őket, a megadás jeléül kendőket lobogtattak, mindezek dacára könyörtelenül lemészároltak. Egy négyéves fiucska, aki a nélkül, hogy a helyzetet értezte volna, egy kocsi tetőjén állott, agyonlőtték, épp úgy, mint valamivel idősebb bátyját.

Brüsszel, április 1.

A *Petit Bleu* londoni értesülése alapján a következőket írja a walbaaki útközetről:

Mikor *Delarey* látta, hogy csapatját 1200 angol szorongatja, asszonyokból, gyermekekből és harcceptlenen férfiakból kocsikkal elscancolt hátrévet állított föl csapatja mögé és védelmükre öt ágyut hagyott hátra, amelyeket nemrég egyik útközben az angoloktól vett el. Minden boer csapatnak van ilyen hátréve és így az angolok Walbank mellett is csak a harcceptlenen emberanyagot ejtették fogságba, míg *Delarey* derékhada megmenekült.

London, április 1.

Pretóriai táviratok szerint *Albert* parancsnok a burghereket Springtől keletre 35 mértöldnyi távolságban tanácskozásra hívta össze, hogy megvitassák az általános fegyverletét lehetőségét. *Botha* hasonló célból szintén konferenciát hívott össze.

London, április 1.

Lord *Kitchener* jelenti Pretóriából tegnapi: A múlt héten 26 boer megöletett vagy megsebesült és 259 az Oranje szabadállam északkeleti részében fogságba esett. A hadműveletek a folyó áradása igen megnehezíti. Bayers boer parancsnok Transvaal északi részében most ismét élénk tevékenységet lejt ki. A Spelonken kerületben körülzárt egy angol őrséget, de *Coleblander* ezredes oszlopa, mely az őrség felmentésére odasietett, könnyű szerrel visszavetette a boerokat.

London, április 1.

A hadügyminisztérium közli, hogy március 30-án *Barborton* közelében (Transvaal) súlyos vasúti szerencsétlenség történt, melynél 39 katona életét veszítette és 45 megsebesült.

Washington, április 1.

A képviselőházban *Sulzer* határozati javaslatot nyújtott be, melyben a ház rokonszenvét lejezi ki a boerok iránt és felszólítja az elnököket, hogy válasszot bírósági alakítást kérje. Egyidejűleg kéri a kormányt, hogy gondoskodjék a semlegesség szigorú megtartásáról.

HIREK.

Budapest, április 1.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 31-én új előfizetést nyúlt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Széll* Kálmán miniszterelnök, úgy is mint belügyminiszter, csütörtökön, e hó 3-án, nem ad kihallgatást. — Dr. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter e héten általában kihallgatást nem ad.

— *József* Agost főherceg gyermekei. *József* és *László* főhercegek és *Zsófia* főhercegnő, *József Agost* főherceg gyermekei ma este 6 órakor San Remoból Bécsbe érkeztek és rövid tartózkodás után tovább utaztak Kis-Tapolcánnyba.

— A török trónörökös él. *Konstantinápolyból* táviratozzák: Hivatalosan megcáfolják a török trónörökös betegségéről és haláláról elterjedt hírt.

— Tizenkettő kösött a tizenharmadik. Ahhoz az alázatos szertartáshoz, amiben Magyarország első papja, a herceprimás megmossa tizenkét szegény vén embernek a lábát, hivatalos volt szegény emberi minőségében a nyolcvanöt esztendőes Weigel Jakab is. De helyettesíteni kellett az öreg egy másik éppen olyan öreg és éppen olyan szegény emberrel, mert a készülődés izgalma annyira fölzigálták, hogy hűdés érte. Ma meg az az újság érkezik erről a szegény emberről, hogy megbalt. Holnap lesz a temetése s erre az utolsó utra elkíséri a többi öreg szegény ember is. Mindazok, akiknek a herceprimás mosta meg a lábát a gyönyörű templomban.

— A király esti sétája. A királynak esténként csodálatos sétája van. A király valahányszor itthon van, estefelé elindul a budai palota dunai oldala felé. Ilyenkor a hadsegőde kíséri. Mikor azokhoz a lakosztályokhoz érkezik a király, ahol *Erzsébet* királyné lakott, a hadsegőde megáll s a király egyedül megy be a szobákba. Szótlanul s komolyan megy végig az összes termeken, meg-megáll egy-egy virágváza előtt s meggyöngyödik róla, hogy friss virág van-e bennük. A csillárok nappali fényt árasztanak a szobákban, ahol ilyenkor egy nagy, halott király emlékével ad találkát a király hitvesi szeretete.

Ebben az estéli sétában annyi a költészet s annyi a szívjóság, hogy valamikor legenda forr ki majd belőle. A királyné termében minden úgy van meg ma is, mint ahogy halála napján volt. Egy székot sem toltak el a helyéről s egy virágvázát sem vettek ki belőle. Az emlékek erősen rátapadnak minden tárgyra s mindössze az a változás történik naponként, hogy a virágtartókba friss virágot tesznek. A királyné termeibe senki fia be nem léphet s még *Frigyes* főherceget is hivatalosan értesítették, mikor ezeket a szobákat meg akarta tekinteni, hogy a belépés tilos.

— Egan utóda. *Máramarosszigetről* írják: Egan Ede utóda, *Kazy* József kormánybiztos pár hó alatt már többször fordult meg Máramarosban. Legutóbb a Verchovinának nevezett ökörmezői járás egyes községeit járta be, hogy a viszonyokat tanulmányozza. *Kazy* általán kedvezően fogadták mindenütt. A múlt hetekben a visszi szolgabírói járás két községében: Havamezőn és Oroszkón alapítottak hitelszövetkezeteket. Havamezőn 124 és Oroszkón 132 részvényt jegyeztek eddig.

— Jótekonyság Máramaros-Szigeten. Máramaros-Szigeten a megváltott újévi üdvözlésekből összegyűjtött pénzen melegező és ingyen-tej és kenyérszövő helyet állítottak, ahol decemberelti egész nagyszombatig (össz mint 50.000 adag tejet és kenyéret osztotak ki. Bár *Rosner* Ervin főispán eszméje volt ez és ez az üdvöz megalom eredményezte, hogy Máramaros-Szigeten egy harmadéven át éhező, nyomorgó ember nem akad. Naponta 300—500 éhező érkezett itt ezekben a tejkiosztó helyiségekben.

— A magyar Marconi. A magyar Marconinak *Musits* Zsigmond a neve és postafőtiszt Szombathelyen. A drótnélküli telefonbeszélgetés a találmány. Első kísérletei csak pár száz méternyi távolságról sikerültek, most már annyira tökéletesítette találmányát, hogy legutóbb az *Adrián* és a dalmát tengerparton folytatott érdekes kísérletezéseket a drótnélküli telefonnal. Ma már sikerült olyan készüléket előállítania, amely még öt kilométer távolságban is precíz működik, úgy, hogy nemesak a beszéd hangzik egész tisztán ily távolságból a készülékben át, hanem a zene is teljesen érvényesül s tisztán, minden árnyalatával hallatszik. A drótnélküli telefonnak, amelynek legnagyobb jelentősége a hadihajókon lesz, igen olcsó műszer, amely könnyen kezelhető. Némi módosítással — amint a feltaláló állítja — ugyanez a készülék, mint biztonsági jelző-készülék is nagy szolgálatokat tehet főleg a vasúti s hajóforgalomban, mert 400 méternyiir hangos jelzéssel figyelmeztet a szemben jövő vasutra, vagy hajóra. A magyar találmány iránt különben már a külföld is kezd érdeklődni s a feltalálónál már többen kérdéseket tettek találmánya felől ugy Angliából, mint Svájcából. Ez az oka annak is, hogy most már nagyobb titkolózással folynak a kísérletek, mint eddig. Ez ideig tudniillik csak találmányról, most pedig már üzletről van szó.

— Az Újságírók Egyesületéből. A Budapesti Újságírók Egyesületének segítőalap-igazgatótanácsa ma délután *Cziklay* Lajos elnöke alatt ülést tartott. Az igazgatótanács jóváhagyta a vasárnapi közgyűlés elé terjesztendő évi jelentést, mely a segítő alap múlt évi működéséről számol be részletesen. A jelentés szerint az egyesület öt évi fennállása alatt a segítő alap negyvenezer koronát osztott ki segélykölcsön és segítség címén a tagok között. Az elnökség bejelentette, hogy dr. *Arányi* Zsigmond egyesületi orvos közbenjárására a Herkulesfürdő igazgatósága az egyesületi tagok részére az elő- és utótdényben 75%, a főidényben pedig 50% kedvezményt ad. Az igazgatótanács halás köszönetet szavazott a fürdő-igazgatósnak az egyesület iránt tanusított előzékenységeért. Bejelentette továbbá az elnökség, hogy az elmúlt hónapban egy elhalt fővárosi hírlapíró, aki nem volt tagja az egyesületnek, a segítőalap temettette el. Az elnökség intézkedését jóváhagyták. Az igazgatótanács mai ülésén 410 korona segélykölcsönt és segítséget szavazott meg.

— Néprajzi múzeum. A Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának megnyitását az igazgatóság szerdára tűzte ki. A megnyitás azonban közbejött akadályok miatt elmarad s a kiállítás csak szombaton nyílik meg a nagyközönség számára. Azonl minden héten kétszer, szerdán és szombaton délelőtt kilenc-től egy óráig lesz nyitva és díjtalanul megtekinthető.

— **Levélváltás Kossuth Lajos és Chamberlain között.** A nyolcvanas évek közepén Chamberlain, Anglia mai gyarmatügyi minisztere, még ellenzéki ember volt. Erdekeltte az, hogy mit szól Kossuth Lajos az ir kérdéshez, irt tehát Gunszt Bertalanak, Kossuth azelőtti titkáranak, hogy interjúolja meg ebben a kérdésben az olasz földön élő nagy magyart. Kossuth azonnal válaszolt a levélre s levelében a többek között ezt írta:

— Ha ön saját személyében akarja tudni, hogy ez az öreg remete miképp gondolkodik az ir kérdésről, akkor nagy vonásokban a fülebe sugdhatom és bizalmasan megmondhatom, miképp gondolok a dologról. De mint riportérnek nem szabad jönnie, ennek nem mondom semmit.

Ezután több oldalon keresztül kifejtette Kossuth Lajos nézetét Gladstoneról és a home-ruleról, ez azonban a nyilvánosságunk nem volt számára. Itt egy helyen ezt írja:

— Ha az ember nem is inszenozza a dolgot oly ostobán, mint Gladstone, hanem ha a legokosabb home-ruler-bill is keresztülmegy, az is volna olyan lépos, amelyen figyelemreméltó emberek állnak (Parnell mégis csak hipokrita); az egész úgy tünik föl nekem, mint az a bizonyos miss Partinkton, aki a tenger áradatát egy seprével akarta visszapöörni.

Chamberlain a hosszú fejtegetéseket, amint Kossuth Lajos óhajította is, egészen magánter-mészettüknek tekintette.

Kossuth Lajosnak egy másik, eddig ismeretlen levelét is van módunk most közölni, melyet szintén titkárához intézett 1885. július 6-án Chialamberto Torineséből. A levél a következő:

Barátom! Ne vegye rossz néven, hogy szívós levelemre oly későn válaszolok. Levelezésem még mindig nagyon kiterjedt és habár csak a legfontosabb levelekre válaszolok, ez mégis sok időt rabol el tőlem, mint élelemkeresőtől, mert az írótól öreg újaimnak nagyon nehéz s a legtöbb válasz oly hosszú, mint egy esszé. De azért, barátom, válaszom késése által — szavamra — semmit sem veszített, mert ezen a levélen egy még föl nem fedezett fa u pesztje van és egy angol sem dicskedhetik, hogy ebből a faluból levelet kapott. A londoni postahivatáshoz innen bizonyára még nem ment levél. Tétát látja, eredeti ritkaságot küldök önnek, mint azok a bizonyos könnyek, amelyeket egyszer egy fejedelem alattvalói szenvedései fölött ontott — si fabula vera.

A következő hat oldalon panaszkodik Kossuth Lajos a rossz szerződés fölött, melyet a londoni Cassel et Cie Limited kiadó-céggel kötött, továbbá a kis kereset és a lassuság fölött. S tényleg, Kossuth emlékirataiból csak az első kötet jelent meg angolban, a többi nyomtatlan maradt.

— **Katonatisztek előmenetele.** A bécsi *Reichswehr*, amely katonai ügyekről kitűnő forrásból kap híreket, azt írja, hogy az idei májusi előléptetésekre az osztrák, mint a magyar honvédségnél kedvezőbbek, mint a közös hadseregben. Az 1894-ben kinevezett honvéd főhadnagyok, mind századosok lesznek, sőt az 1895-beliek közül is többen, míg az 1894-iki közös főhadnagyoknak csak egy része lesz százados. A honvéd főhadnagyok különben így is átlag felével hamarabb megkapják a harmadik csillagot, mint a landwehr-tisztek. Nagy sérelmet lát a bécsi lap abban is hogy a most kinevezendő honvéd századosok közül a legfiatalabbak csak 1891-ben kerültek ki a Ludovika-akadémiából, míg a landwehr új századosai 1888-ban, a közös hadsereg új századosai pedig még 1887-ben kerültek ki a hadapródiskolából. Még a bécsuhelyi akadémiát végzett tisztek is megelőzik most az előléptetésben legalább két évvel a Ludovika volt növendékeit. E szerint a közös hadapródiskola bevégezése után tizenöt, az osztrák landwehr-hadapródiskola bevégezése után tizen-negy, a bécsuhelyi akadémia után tizenhárom, a Ludovika-akadémia bevégezése után pedig tíz év múlva válik a hadseregbe besorozott tiszthelyettesből százados. Ez így volt eddig, amíg csak egy tisztképző-intézetünk volt, de a honvédségi akadémia felállítása óta már sokkal lassabb lesz a honvéd-tiszthelyettesek pályafutása. Az idei májusi előléptetések alkalmával a másodosztályú századosok közül az 1900. május hónapjában kinevezetteknek a fele lesz első osztályú százados. A többségben lesz az idén aránylag legkedvezőbb az előléptetés.

— **Jóteköny adományok.** Ma az ingyen tejes-bolt javára M. M. (Budapest) öt koronát, az ingyen kenyeresbort javára M. M. (Budapest) öt koronát, a *Magyar Tudakozódó-Egylet tisztviselői* (Budapest) tizenhárom korona husz fillért küldtek. A szives adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Öngyilkos honvédszázados.** Fiumében ma Capp Albert honvédszázados, a budapesti Ludovika-Akadémia tanára főbe lőtte magát. Az öngyilkosság a Baross-kötőben történt. A golyó átfúrta a százados koponyáját. Az öngyilkosság okát nem ismerik.

— **Wekerle a demokráciáról.** A Pol. Ért. jelen-ti: A belvárosi szabadelvű-demokrata-kör egyik ülésén tudvalevőleg elhatározta, hogy a demokrata eszméknek a nagy közönség rétegeibe való elihítése céljából felolvasó-estélyeket rendez. E felolvasások elsöje ebben a hónapban lesz, amelyen hir szerint *Wekerle Sándor* volt miniszterelnök fog szabad elő-adást tartani a demokráciáról. Az előadás iránt nagy az érdeklődés a tőváros körében, az előadó kima-gasló egyéniségénél fogva is.

— **Csendélet Oroszországban.** Néhány telegrammszerű, szükre összefogott jelentés mind-össze az, ami a mai napon hiradásképpen érke-zett Oroszországból. Ebben azonban minden benne van, ami jellemző azokra az állapotokra, amelyek ez idő szerint ott uralkodók.

Szent-Pétervárról azt jelentik, hogy *Amfi-leatov Sándor, a Rosszija* volt szerkesztője, akit a cári család ellen irt cikke miatt hat évre Tomsk szibériai városba száműzték, a napokban megszö-kött. Az üldözésére kiküldött kozákok azonban egy erdei kunyhóban elfogták és visszavitték. A szibériai kormányzó Amfitratovot büntetésül négy-havi börtönrre ítélte.

Sipjagin belügyminiszter özönével kapja a leveleket, amelyekben arról értesítik, hogy halálra ítélték. A mult heten a belügyminisztérium kapu-jában egy gyanus alakot fogtak el, akinél tört és revolvert találtak. *Sipjagin* állítólag le akar kö-zöszöni állásáról.

Moszkvában *Trepov* rendőrigazgató ellen, amikor tegnap irodájában feleket fogadott, *Allart* házitánitónó *merényletet kísérelt meg*. Rá akart löni, de revolvere csütörtököt mondott. A merény-lőt letartóztatták.

Moszkvában a legutóbbi diákzavargás alkalmával több mint ezer embert tartóztattak le. Ezek közül hétszáz egyetemi hallgató s nyolcvan diák-leány. Egyrésztüket elvitték Szibériába, a többit pedig háromszetendei fogságra ítélték el.

Kutaishan a minap világságos herceget kötöt-tek föl az akasztótárra a cári ítélete alapján. A herceget *Lortkipinatez* Sándornak hívták s polgári foglalkozására nézve rablóvezér volt. Előkelő bandájában még két herceg szerepelt, akiket azonban a cári kegyelme megmentett az akasztótól. *Lortkipinatez* herceg bandája a Kaukázus vidékén folytatta működését s utolsó hűstete az volt, hogy egy petroleum-szállítmányt rabolt el. A petroleum-szállítmány őrségét kirabolták, a petroleumot pe-dig meggyújtották. A nagy tűz figyelmessé tette az üldöző kozákokat, akiknek sikerült az egész bandát kézrekeríteni.

— **A világpósta emlékműve.** Az egyetemes világpósta-egyesület 25 éves fennállása alkalmából az 1900. év július havában Bernben összehgyült kongresz-szus elhatározta, hogy a nemzetközi postáiroda költ-ségben emlékmű állíttassék föl. A svájci szövetségi tanács, amely a szükséges intézkedések megtételével megbízott, amint azt Zürichből táviratozzák, egy tizenegy tagból álló bíráló-bizottságot bízott meg a nemzetközi pályázat lejárta után beérkező pályamű-vek megírásával. A bíráló-bizottság a következő tagokból áll: *Herke* titkos postatanácsos (Berlin) *Hellmer* Odön tanár (Bécs), gróf *Lalalng* építész (Brüsszel), *Meldahl* tanár (Koppenhága), *Uriste-Valade* José építész (Madrid), *Bartholomé* Agost szobrász (Páris) *Armstead* H. H. (London), *Strobl* Alajos szobrász-tanár (Budapest), *Kimenes* tanár (Róma), *Bluntschli* tanár (Zürich) és *Ruffy* Jenő, a nemzetközi postáiroda igazgatója.

— **Házasság.** *Bürger* Zsigmond tanár, az *Opera-ház* kitűnő hangversenymestere tegnap esküdött örök hűséget *Sebetik* Gabriellának Budapesten.

Vas Zsigmond, az Erzsébetvárosi takarékpénz-tár vezérelője eljegyezte *Fintér* Kózi kisasszonyt Abonyból.

Nvári Géza Budapestről eljegyezte *Hajdu* Jo-lánkát Keszthelyről.

Fernes Ferenc tágrábi táviradai ellenőr elje-gyezte *Pressler* Vilma kisasszonyt Zala-Egerszegről.

Markó István szikszói kir. aljárásbíró husvét-hétidőjén vezette oltárhoz a perócényi ref. templom-ban *Juhász* Lajos ref. lelkész leányát, Ilonkát.

Bodnár István aprilis hónap 5-ikén vezeti oltár-hoz, a Krisztiánvárosi plébánia-templomban *Jankovich* Mariska kisasszonyt, *Jankovich* János nyug. minisz-teri tanácsos leányát.

— **Turisták szerencsétlensége.** A Raxoun hus-vétvárságnap négy bécsi fiatalember szerencsétlenül járt. Öten indultak kirándulásra, de a társaság egyik tagja visszatért, mert nagy hóvihár dühöngött. A tu-risták még ma sem kerültek vissza. Mint egy éjjeli táviratunk jelenti, a négy turista közül az egyiket, *Schmidt*et, aki állítólag egy delivárusi hivatalnok fia, halva találták meg. A másik háromnak semmi nyomára nem akadnak. A mentő akció folyamatban van, de a hó és a járhatatlan utak nagyon megnehezítik.

— **A sabáci puccos.** *Bécsből* jelentik: A rend-őrség néhány nap előtt letartóztatta *Alavantics* Arzén nyugalmazott szerb számtanácsost, a Sabácban agyon-lőtt *Alavantics* testvérét. Arzénnek hir szerint szintén része volt a sabáci puccosban.

— **Egy miniszterelnök kisasszonykál.** Hol-landia ez idő szerinti miniszterelnöke, dr. *Kuyper* Abraham, egyszerű, esendes falusi papocská volt ennekelölte. A katedrát aztán felcserélte a re-dakció asztalával s ezen a réven csinálta meg a karrierjét. Hogy a családja valami előkelő familia lenne, arról sincs szó. Semmiféle nevezetes, ne-mes hős sincs az elődei között s az a csekélység, hogy ő maga szegény sorsból a tehetségével ver-gődött fel hatalmas polera, keveset segít rajta a hagyományokon elősködő udvari körökben. Ez az oka annak, hogy a miniszterelnök ur remrégiben fura konfliktusba keveredett egy csomó szörnyen előkelő udvari méltósággal. A legutóbbi udvari bábra meghívást kaptak tudniillik a leányai is. Özvegy ember tudniillik s két szép fiatal lányá van. A lányok azonban még ma is úgy gondolkoznak, mintha falusi pap lenne ma is az apjuk s nem szivesen vesznek magukra kivá-gott ruhát. Nem szeretik mutogatni a karjaikat, vállaitkat, keblüket. Szép szörnyen levelet irtak tehát a főudvarmesternőnek, hogy nem lehetne-e nekik, kivételesen, nyakig begombolt ruhában megjelenni az udvari bálban. Az udvarmester-hölgy gorombán felelt nekik. Azt írta, hogy nincs kivétel. Vendég — vendég. *Jóformán* azonban azt seigen tudja megérteni, hogy miért kellene a kis-asszonykákat bemutatni a királynőnek? A levelet persze az apjuknak adták át a lányok, az pedig megmutatta a királynőnek. A toalettdolgan a fel-séges asszony se segethett. A kivágot ruha divatja olyan törvény, amin meg a miniszterelnök ked-veért se lehet változtatni, a kisasszonyok azonban más formában teljes elégtételt kaptak. Az udvari bál utáni napon teára hívta meg őket a királynő s hármascskán teázgattak, diszkuráltak a palota egy bizalmas, meleg kis szobácskájában, míg a főudvarmesternő az udvari személyzet társaságá-ban, az előszobában várta, hogy mit parancsol a királynő. Az azonban nem parancsolt semmit, hanem estelelé az udvari népség sorfalai között maga kísérte ki a leánykát a lépcsőig s me-legen, tüntetően melegen bucsuzott tőlük, míg a háta mögött mérgesen, de tehetetlenül dühöngött a megalázott cselédség.

— **Edison fal a börtönben.** A New-Yorkban megjelenő *Araldo* című olasz lap azt írja, hogy Edison két fiát *Elisabeth-Cythen* letartóztatták. A két fiatal ember, William és Tamás egy mulatságon leitták ma-gukat és hazament elpháoltak egy rendőrt. Mind a kettőt letartóztatták, de kaució mellett szabadonboasá-tották őket. Az ifjú Edisonokra, tekintve, hogy Ame-rikában a részegséget súlyosan büntetik, börtönbün-tetés vár.

— **Hauptmann Gerhart-utca.** *Rumelsburg* kis városka Németországban, Berlin közelében. Ennek a kis városnak a tanácsa ugyancsak magára vont a birodalmi kormány haragját. A konfliktus oka Haupt-mann Gerhart. *Rumelsburg* városi tanácsa ugyanis a nagy költő nevével keresztelt el egy utcát, a kormány azonban megsemmisítette az erről szóló közgyűlési határozatot.

— **Tisztogatás Nápolyban.** Valami tulsá-gosan magas paripára ülve nem tárgyalhatjuk azt a játékonysági panamát, amit most vernek szét erőyes kezek — Nápolyban. A nápolyi pa-nama tudniillik azon a minálunk is teljességgel nem szokatlan uton dolgozik a játékonyság ál-orocája alatt, hogy egyesületeket alapít s aztán az alapító eszi és issza meg a jövedelmeket és nem azok, akiknek javára az egyesületeket megalapi-tották. Ha nem is olyan általánosan és ha nem is olyan nagy arányokban, de így megy ez nálunk is. Nemrégiben irtunk egy urról, aki maga javára játékonyskodott s körülbelül egy éve annak, hogy egész csomó játékonysági egyesületök sült ki az, hogy nagyon is egyoldalulag játékonyskodik. Nápoly azonban híres arról, hogy gyönyörű szép kék fölötté az ég, borzalmasan nagy benne a korrupció. A nápolyi panama leleplezési aktusa azzal kezdődött meg, hogy *Trinchera* commen-datore, aki az ilyes játékonyskodásnak a vezére volt, megmérgezte magát. Ez a játékonyság férfiú nagyszabású gazember volt. Jól értesült nápolyi zsurnaliszták azonban azt írják, hogy van még ilyen sok abban a városban, amit ha látott, hát már bátran meg is halhat az ember. Ennek a többinek a föl kutatásán fáradozik most *Saredo*, a városi tanács elnöke.

— **Ellopot magyar értékpapírok.** *Karissbában* március 27-én egy körülbelül 24 éves nő egy itteni váltó-üzletben 20.000 korona magyar koronajáradékot és 9000 forint magyar aranyjáradékot váltott be. Az itteni rendőrség kiderítelte hogy ezek az állampapírok egy lopásból származnak, melyet nemrégiben egy nemzetközi tolvajbanda Münchenben bajtot végre. A nő ugyanaz nap egy 45 év körülü férfi társaságában nyom nélkül eltűnt *Karissbából*.

— **Egy tanitónó merénylete.** *Moszkvából* táviratoz-zák, hogy egy *Allart* nevű tanitónó merényletet akart kökvetni *Trepov* rendőrigazgató ellen. Revolvert fo-gott rá, de a fegyver csütörtököt mondott. A tanitónót letartóztatták.

— **A fr. nei sztrájk.** A triezti véres sztrájkmozgalom nem riasztotta el a munkásokat s a véres áldozatok nem rémítették meg a tengerparti proletárokat. Fiumében ma egész erővel tört ki a bérharc. Nyilvánvaló, hogy ez a sztrájkmozgalom a triezti munkások sikeréből táplálkozik s hogy mily szívósan követelik a munkások helyzetük javítását, arra ismét csak a triezti sztrájk véres példája a tanúság. A munkások tudják, hogy nagy ellenállást váltanak ugyan ki, de azért harca készen követelik jogaikat. A fiunei kikötőben s az állomáson ma már beszüntették a munkát s az első erőszakoskodások is megtörténtek azok ellen, akik a munkát folytatni akarták. Az *Adria* fűtői is csatlakoztak a mozgalomhoz, amiből az *Adria* társaság már régen olyan béreket fizet, amelyekkel a fűtők meg vannak elégedve. Nem felel tehát meg a valóságnak az a hír, hogy az *Adria* fűtői kezdeményezték a sztrájkmozgalmat és hogy ők is valami újabb béremelést kívánhatnának, amit az is bizonyít, hogy a Magyar-Horvát tengerhajózási társaság munkásai igényeiket olyképpen formulázzák, hogy mozgalomnak egyedüli célja csak az, hogy olyan béreket kapjanak, mint aminőkben az *Adria* fűtői már régóta részesülnek. Az *Adria* társaság munkásainak sztrájkmozgalma tehát a szolidaritás akciójánál egyébnek nem tekinthető.

Eddig összesen kétezer munkás sztrájkolt Fiumében, ami azt jelenti, hogy a sztrájk még nem általános. A kiktőtőmunkások és napszámokok a munkásoknak csak egy töredékét alkotják s a sztrájkolók zöme ezek közül került ki. A hetibéres, illetőleg gyári munkások rendszeresen dolgoznak, a közkartári vállalat munkásai azonban szintén csatlakoztak a mozgalomhoz, úgy hogy a hajók berakodása szünetel. A szocialista agitáció főemberei bizottságot alakítottak, amelynek engedélye nélkül az egyes csoportok nem tárgyalhatnak a munkaadókkal.

Újabb táviratok jelentik: A kikötőben alkalmazott hajó- és a vasúti munkások sztrájkja egész napon tart. A munka szünetel. Kényszerűségről, a munkásokkal való szolidaritás kedvéért a sztrájkolóknak csatlakoztak az *Adria* fűtői is, akiknek magatartása miatt a kikötőben horgonyzó *Adria*-hajók nem mozdulhatnak. Az *Adria* igazgatósága ma tudatta a fűtők küldöttségével, hogy hajlandó azt a fizetést megadni, melyet az *Adria* vagy földközi tengeri hajózási vállalatok bármelyikénél élveznek. A küldöttség visszatérve kijelentette, hogy ezt a feltételt nem fogadja el, mert az *Adria* fűtőinek mai fizetése nagyobb, mint azoké. További fizetésemelést kértek, mire a tárgyalásokat az *Adria* beszüntette. A többi munkaadó sem hajlandó a munkások bérét fölemelni, mert a munkások átlagos napi jövedelme öt korona. — A Zimonyi-Schwarz-léle kikötőépítkezési vállalatnál a munka zavartalanul folyik, mert a tulajdonos a bérüket már tegnap önkéntesen felemelvén, megakadályozta a sztrájkhoz való csatlakozásukat. A személyiorgalom Abbáziába rendes. — A rakparton sok száz munkás sétál, de rendezésük nem történt. Nagy részük az alközségekben és közeli helyeken tartózkodik, hogy esetleges rendezés részesei ne legyenek. Délután a munkások egyes csoportjai kísérletet tettek a tárgyalások újabb felvételeire.

— **Gyorsíró-ünnep.** Szegedről telegrafálják lapunknak: A gyorsíró-versenyen beadott 160 pályamunka bírátata tegnap késő éjjel ért véget. Az eredmény a következő:

Rendkívüli verseny (percenként 270–300 szótag): Első díj (200 korona): *Bóna* Sándor. Második díj (100 korona): *Gyarmati* Dezső. Dícséret: dr. *Halász* Zoltán, *Gonda* Henrik.

Első fok (220 szótag). I. díj (50 korona): *Tveer* János zombori főgimnáziumi tanuló. II. díj (30 korona): *Vajda* Armin magánhivatalnok (Budapest). III. díj (20 korona): *Wagner* József bölcsészettanulmányos (Budapest). Könyvjutalom: *Vidor* Jenő, *Osányi* István, *Thányi* László (Budapest), *Perhás* Béla (Szeged).

Második fok (180 szótag). I. díj (40 korona): *Vadász* Imre joghallgató (Budapest). II. díj (20 korona): *Schlachter* Leó főgimnáziumi tanuló (Budapest). III. díj (10 korona): *Jaszovics* Géza joghallgató (Budapest). Könyvjutalom: *Thomay* Béla (Szeged), *Spitz* Márton és *Kronstein* Béla (Budapest).

Harmadik fok (150 szótag). I. díj (30–30 korona): *Wagner* Rajmund kegyesrendi főgimnáziumi tanuló (Budapest) és *Baráth* Elemér főreáliskolai tanuló (Temesvár). II. díj (15 korona): *Boronyai* István kegyesrendi főgimnáziumi tanuló (Budapest). III. díj (8 korona): *Lám* Béla (Temesvár). Könyvjutalom: *Ponpász* József (Pápa), *Strobl* Márton (Temesvár), *ij.* *Heints* Kálmán (Zombor), *Deutsch* Jenő (Budapest). A helygíj nem volt kiadható. A gyorsítók közül a szépség és szabotossági különdíjat (10 korona) *Wagner* Rajmund nyerte el. Elismerő oklevelet számosan nyertek.

— **Agyonlőtt orosz hadnagy.** A kievii Mirgorod-kaszárnya tegnap véres tragédia színhelye volt. Egy *Szoforov* nevű százados a kaszárnya udvarán sok ember szemeláttára agyonlőtte *Grodsszkij* hadnagyot. Tettenéki indító oka állítólag az volt, hogy a hadnagy megsértette család becslését.

— **Halálozás.** Özevgy *Jászi-Lángh* Boldizsárné születt *Prielle* Emilia, Sz. *Prielle* Kornéliának, a Nemzeti Színház művésznőjének nővére. Ma hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt régebben maga is színésznő volt, hajdan versenytársa Kornéliának. Akkoriban a Nemzeti Színháznál fel is léptették, azonban az akkori nagyok sorában helyet mégsem foglalhatott, mert férjéhez és gyermekeihez kötötte sorsa. Férje a nevezetes és legrégibb színésznő-lából származó *Lángh* Boldizsár volt, aki nagypapja *Lángh* Ádám és atyja *Lángh* Lajos után folytatta a színigazgatást egészen 1868-ig, amikor nejevel együtt visszavonult a színpadtól. *Lángh* Emilia férje halála után csekély nyugdíjából élt. Körülbelül másfél év óta volt beteg. *Prielle* Kornélia szeretetteljes gondoskodásban részesítette nemes szívének egész melegségével, nem kimélve fáradságot és áldozatot, hogy a szenvedőnek vigaszt nyujtson nehéz napjaiban akinek most bekövetkezett halálát a jó nővéren és fivőren kívül gyermekei és számos unokái mély fájdalommal siratják. Az elhunytat 3-ikán délután kísérik örök nyugalomra a Pertei-utca 36-ik számú gyászszobából.

Özevgy *Silberstein* Lipótné, dr. *Silberstein-Ovós* Adol, a néhány esztendője meghalt kiváló magyar esztétikus és kritikus édesanyja tegnap este 84 éves korában meghalt. Az agy nő hónapok óta küzdött nehéz betegségével, mígnem tegnap megváltotta szenvedéseitől a halál. Egészen a legutóbbi hetekig teljesen szellemi ereje birtokában volt, de szervezete fia elhunyt óta teljesen megtört. A gyászest a legszélesebb körökben mély részvétet kelt. *Silberstein*né hült tetemet holnap szerdán délután 3 órakor fogják a VI. Andrássy-ut 56. szám alatti lakásáról örök nyugalomra kíséni.

Eissen Sándor nyugalmazott államasúti főmérnök március 30-ikán 57 éves korában meghalt Budapesten. Temetése ma volt nagy részvét mellett.

*Karlsbad*ból jelentik, hogy *Papp* Gyula, az ottani legnagyobb szálló tulajdonosa, tegnap ötvenkét éves korában meghalt.

Máncz Samu bécsi kereskedő március 30-ikán meghalt Nagy-Átadon.

Kaufmann Ede, a *Piatnik* Nándor és fiai cég képviselője ma 50 éves korában meghalt.

Schwarzzenberg Károly herceg, a tokiói osztrák-magyar követtség titkára Sanghaiban ahol kirándulást tett, egy távirat szerint, ma reggel vörhenyben meghalt.

Dr. *Bittner* Sándor, az osztrák geológiai intézet főnöke meghalt.

*Belgrad*ban meghalt *Petrovics* Jován tábornok, a nisi hadosztály parancsnoka. *Petrovics* a szerb-bolgár háború idejében hadügyminiszter és egyuttal a vezérkar főnöke volt.

— **A dudások a csárdában.** Vicenzában a várososház szomszédos a kaszárnyával. Egyásra bámulnak a két épület ablakai s békecsélesen megfűt, vagy legalább is megfűt ez ideig a két udvar. Legutóbb azonban megessett az, hogy az, ami a várososház udvarán történt, felgyújtotta a kaszárnyát. A várososház udvarán valami népgyűlés volt, amelyen *Rondani*, szocialista képviselő mondt beszédet. A népgyűlésen részt vett egy csomó katona is — a kaszárnya ablakaiban egymás hátán szorongva s hogy hatással volt rájuk a szónoklat, az már a legközelebbi gyakorlat alkalmával kitűnt. A batvanidki gyalogezred tartalékosai, az ablak-páholyok publikuma, amikor szuronyrohamra vezényelték őket, lecsapták a fegyvert és azt követték, hogy boosássák őket haza. A vizsgálat kiderítette, hogy ez a katonáknál szokatlan hang a népgyűlés alatt löpődött be a kaszárnyába. A tartalékosokat becsukták s most azon gondolkodnak, hogy hogyan lehetne megmenekülni ettől a veszedelmes szomszédságtól. A polgári szólásszabadság és a szubordináció nem igen bír meg egy kalap alatt.

— **Babótámadás.** A gubacsi határban ma *Porll* Gyula műszaki leiszerelőt két ember lerántotta a biciklijéről s kifosztotta. Dulakodás közben meg is szurtálták a támadók, azután elmenekültek.

— **Letartóztatás az idegenben.** *Merán*ból táviratozták: Az idevaló rendőrség letartóztatott március 28-án egy szép hölgyet, aki Budapestről érkezett *Merán*ba s meg akart szorolni egy itt időző magyar mágnás. Ugy látszik, hogy a nő már régóta földöz a mágnás, aki e miatt jelentést is tett a budapesti rendőrségen. A nővel egyidejűleg ugyanis két budapesti detektív is *Merán*ba érkezett és állandó figyelemmel kísérte őt. A hölgy grófnőnek vallotta magát a fogadóban és a sógora, aki vele jött, szolgálja gyanús szerepet. Amikor letartóztatták a szoruló nőt, fölött revolver volt nála. Haza fogják szállítani Magyarországra.

— **Életuntak.** *Joboczi* János napszámos Óhegy-utca 8. sz. alatti lakásán szerelmi banatában melibe szarta magát. — *Nagy* Gyula pénzügyi felügyelő a Külső vázat-ut 14. sz. alatti pénzügyi laktanyában sublimát oldatot ivott. Mindkét életuntat a Rókusban ápólják.

— **Szöktetés a fogadóból.** *Bécs*ből jelentik: Tegnap ide érkezett egy orosz asszony tizenhét éves rendkívül szép leányával, aki több millió rubelnek örököse. A lányt tegnap elvitték a vendégfogadóból, ahová azóta nem tért vissza. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Szerencsétlenség a turfon.** *Berlin*i táviratunk jelenti *Schmidt-Dennecke*, a híres német orlvos, akinek holnap a nagy alagi akadályversenyben az egyik favorit, gróf *Orssich* Pál *J'insist*ét kellett volna lovagolnia, ma délután *Karlsborst*ban egy akadályversenyben olyan szerencsétlenül bukkolt le lováról, hogy súlyos agyrázkódot szenvedett s azonkivül fél szemére megvakult. *J'insist*ét ennek folytán *Sheybal* jockey fogja lovagolni.

A berlini gyepen ma haldós szerencsétlenség történt. A tavaszi handicap-ben *Jerabek*, a jónévi jockey, aki *Harpane* lovagolta, felbukott lovával. A versenyparipa keresztül bukencezett a szerencsétlen jockey-n, aki halálos sérüléseket szenvedett. Mire a pályarovos a szerencsétlenség helyére ért, *Jerabek* már meghalt. *Harpane* is kiadta párját.

— **Katonák a muzeumban.** A husvéti ünnepek alatt a gyalogezredet legénysége csapatostul jarta be a fővárosi muzeumokat és képtárakat. A Nemzeti Muzeumban a bosnyák gyalogezred legénysége járt hétfőn és kedden és a természetrajzi meg a régiség-tárat tekintették meg. A katonák az osztályvezetők népszerű magyarázattal járáltak.

— **Római emlékek.** A *Begecs* község mellett lévő arkeológiai nevezetes romok, melyekről annak idején a már elhunyt tudós, *Frühlich* egyetemi tanár kimutatta, hogy azok az egykori *Onagrinum* nevű római város maradványai kezdettől fogva nagy volt az érdek-lődés a saakkörökben. Újabb *Téglás* Gábor akadémiai tag foglalkozott e romokkal, aki a helyszínén szintén megfordult, habetöbb kutatóst azonban nem végezhetett. A nagyérdemű romok feltárását most legutóbb a község jegyzője, *Brezsowszky* Vazul kísérelte meg s két héten át folytatott kutatásai meglepő eredményre veződtek. A római erősség egyik tornyát és két falát sikerült ugyanis feltednie és kiásnia, miközben sok leletr bukkant. A leletek közt a római pénzeken és edényeken, valamint tegyvertőredéken kívül a feliratos téglák a legbecsesebbek, melyek alapján konstátálható, hogy e várat a mai spanyol földről ujonozott VI-ik római légió építette s bizonyára hosszabb időn át lakta is. A pénzek *Licinius* császártól *Constantinus*ig fordulnak elő a romokban ami igazolja *Frühlich* feltevését, hogy ez az erősség a dunai átkelés és a szerémi partok védelmének biztosítása végett a *Krisztus* utáni III-dik században épült.

— **Halál a vendéglobben.** *Kamarás* Ferenonok *Külső-Kerepes*-ut 80. sz. alatti vendéglobben ma éjjel egy ismeretlen térti hirtelen rosszul lett s reggelre ott meghalt. A holttestet a törvényszéki orvosnani intézetbe vitték. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy az ismeretlen személyazonosságát megállapíthassa.

— **Haro a mulatóban.** *Páris*ből táviratozták: A mult éjjel *Boulevard* de la *Ville*en egy mulatóban a vendégek között nagy verekedés támadt, amelyben az emberek egymásra lövöldöztek. A rendőrség tizenkét sebesült vitet a kórházba, köztük két halálköt. Negyven embert letartóztattak. A verekedés oka ismeretlen.

— **Borozás a fővárosban.** A fővárosi sorozó-bizottság holnap, április 2-án újra megkezdí munká-dését az űllő-ut *Mária* Terézia-kaszárnyában. Ezuttal a harmadik korosztályú hadkötőtelek állanak sor alá. A budapesti illetőségű hadkötőtelek sorozása április 7-én ér véget és másnap megkezdődik az idegen illetőségűek előállításra.

— **Az osztályorszjáték huzása.** Az osztályorszjáték mai huzásán *őzevgy* koronát nyert 18975 6681; *hét*ezet koronát 98300 37794 71182 29048 1617 53828 45266 84268 54538 91742 8217 27808 56068 72948 43576 58296 71977 36039 44425 94595 8512 618348898 42648 4911 94890 48398 11348 78160 39743; *esz* koronát 28286 61304 56485 81980 5154 28642 50399 47186 36064 4738 47030 7692 86010 97055 60609 69072 24994 65167 51513 76298 1203 41685 61607 80881 21662 84157 28545 40767 97780 58276 65391 77301 88597 367 11179 72998 5441 31652 18769 77861 34927 64321 64857 16474 16696 76029 34458 42659 37417 31728 80286 31300 34729 76033 94857 29227 42322; *őlsz* koronát 80277 57863 48242 61587 78926 52075 64984 82920 8639 846 62362 86597 1309 49239 9080 93450 45984 17724 24616 70425 61445 15618 19600 60987 29267 25615 98352 82900 74402 25887 11864 46977 12671 17463 66941 54625 21117 12404 88185 28876 23671 51981 85251 63290 41063 24422 11200 48081 15631 63482 79023 85239 91957 36941 37302 41079 90991.

— **Cigányzene a Telefon Hírműködésben.** A Telefon Hírműködés ma este előzetesnek soraköztására cigányzenét fog közvetíteni. E cigányzene-közvetítés, mely az Elnöcs és Ernye kővárházból történik 8 órától 11 óráig tart, de megszakított szöved 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi tözszerelátokt olvassák fel és fél 10–10 óráig, mikor az est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság. Az egyes szemzőmokra, melyek kezdetére rádójellel hívja fel az előzetek ügyelmét a Telefon Hírműködés.

(x) **Ki akar egyéves önkéntes lenni?** Bővebb fölvilágosítást *Lichtblau* A. debreczeni katonai előkészítőtanfolyamának hirdetése ad.

(x) **Fratteli Deisinger** küld Fiuméből 4^{1/2} kgr. legfinomabb Santos-kávéit 5 forint 46 krért bérmentve és elvámolva.

(x) **Akácia szappan** kellemes illata, habzása és nagy tartóssága miatt ma közkedvelt mosdószappan. Darabja 1 korona. Akácia-póder 1 korona. Akácia-krém 2 korona. Kaphatók a gyógyszerárakban. Főraktár: Korona-gyógyszertára, Budapest, Kálvin-tér.

A szocialisták kongresszusa.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 1.

Az országos szocialdemokrata-párt kongresszusa ma folytatta tanácskozásait a városligeti Hermina-kert nagyerőműben. A kongresszus mai, harmadik napján, az első széklet **Welter** Jakab és **Gábor** József (Temesvár) foglalták el, a jegyzői tisztet pedig **Nyisztor** József és **Papp** Imre töltötték be. A napirend első tárgya a tegnapi vitának folytatása volt az általános választói jog kérdéséről, amelyben elsőnek **Buchinger** Manó vett részt, majd többek hozzászólása után **Urbán** Pál szegedi küldöttség fejtette az a tervéte, amely szerint a földművelő-munkások vegyék be az aratási szerződésbe azt a pontot, hogy csak az esetben aratnak, ha megkapják a választói jogosultságot. A kongresszus elhatározta, hogy a választási alap javára már most megkezdik a gyűjtést s hogy a vidéki városokban is a legmesszebbmenő agitációját kifejtjen az általános választói jog kivívásáért. Nagy hatást tett **Welter** elnök ama kijelentése, hogy az általános népszavazásra való szavazólapokat e hó tizenötödikén már kibocsátják s az aláírásokat benyújtják a parlamentnek.

A kongresszus ezután áttért munkarendjének ötödik pontjára, a **pártprogram** megbeszélésére. **Bokányi** Dezső ismertette a magyarországi munkáspárt történetét s fejtette azokat az alapelveket, melyeken a párt végleges programjának fel kell épülnie. E három alapelv: a termelési eszközök társadalmisítása, a nemzetköziség és az osztályharc álláspontja. Végül azt ajánlotta, hogy a program kidolgozására a kongresszus küldjön ki egy hatagru bizottságot. Az indítvány elfogadása előtt még **Lakner** László azt indítványozta, hogy a pártprogramba vegyék föl azt is, hogy a párt a vallás ellen küzd. **Israel** Jakab ezzel szemben azt vitatta, hogy a pártnak semmi köze sincs a valláshoz, melyet nem szabad összetéveszteni az egyházzal s a papság viszályeival.

A napirend nyolcadik pontja, mely a **mezőgazdasági munkások jogviszonyainak** megbeszélését tette a kongresszus főtárgyává, a legvehemensebb s egyúttal legérdekesebb vitát váltotta ki s sok új szempontot hozott föl színe. A kérdést **Dobor** István, dunapataji küldött ismertette. Kikelt a munkásvédőörvények ellen s erősen támadta a szolgabíráknak e téren tapasztalt visszaéléseit, majd a gazdasági segélypénztárak ellen szökött. Határozati javaslatában a munkásvédőörvény eltörlését, az ipari munkások védelmi törvényeinek a földművelőkre való kiterjesztését s az 1898. évi II., valamint az 1900. évi XVI. törvényeik eltörlését követelte.

Az előadói beszédet **Kerti** Mária temperamentumos, tüzes felszólalása követte, aki a munkások nagy nyomoráról s azokról az üldözésekről beszélt, melyeket a hatóságok a szervezetet gyűlölik. **Pesti** Mihály a miatt panaszkodott, hogy Szeged vidékén még most is van robot, hogy az uraságnak két hétyig ingyen kell szolgálni. **Gombás** Imre a hitbizományok ellen szól s a kivándorlást okát a hitbizományokban találja. Az orosházi **Szalai** István a **vérbírság** jogában látja a jogbágyosság folytatását, melyet institúciókkal erősítettek meg. **Fazekas** Gábor a gazdasági munkáspénztárt a munkások kizsákmányolásának tartja. **Keresztes** István chimérának tekinti ott a szabad egyezkedésről szóló törvényt, ahol a munkások minden áron kénytelenek munkát vállalni. **Kovács** József azt panaszoja, hogy a csoknyai hercegi uradalomban, a munkaidőben napi huszonkét órán át dolgoztatnak, míg **Németh** István a szabadkai hatóságokról mondja el, hogy fölkeresik a földbirtokosokat s arra bírják őket, hogy a szocialistáknak ne adjanak munkát. **Kaszt** János **Csikay** főszolgabíró rendszerét ismertette.

Ez a szolgabíró így nyilatkozott: Ha az én kerületemben egy szocialista föl mer lépni, azt eszedőrkkel lövöm le. (Nagy zaj.) A szolgabíró folytonos üldözésének az lett az eredménye, hogy a kerületben két év óta ötvenről háromzetre szaporodott föl a szocialista párhívek száma. (Viharos éljenés.)

Végh József és **Simon** Henrik az alacsony munkabérek miatt emelnek szót. **Kiss** Károly a cselédpénztáraknak a kerületi betegségelőzést pénztárakkal való pótlását ajánlja. Még **Pap** Imre és **Fazekas** Gábor szólta a kérdéshez, mely után **Dobor** előadó határozati javaslatát elfogadták. A kongresszus utolsó pontja a **munkanélküliség** kérdése volt.

Welter Jakab előadó a munkanélküliek óriási számáról, majd a budapesti utcai botrányokról beszélt.

— Budapesten — ugymond — úgy akarták megoldani a munkanélküliség helyzetét, hogy béreencekkel beverették az ablakokat s aztán ennek ürügye alatt százsámra toloncolták el a munkásokat. Úgy játszózik ki a tőkés a munkanélküli munkásokat a dolgozók ellen, hogy fölbőrölik. (Viharos tetszés.)

Ezután határozati javaslatot terjeszt be, mely szerint követeljük a munkások a kormánytól, hogy a közszükségletet képező munkáknál bizonyos minimális munkabért szabjon meg s kötelezze a munkaadókat a nyolcórás munkaidő betartására. A munkások szervezkedési szabadságát, a sztrájk jogosságának elismerését, az éjjeli munkaidő eltiltását követeli. E követelések érdekében erős mozgalmat ajánl.

Szalady Sándor szól az előadó után s utalt arra, hogy a munkanélküliség egyre terjed, mert a munkások és a kisgazdák nem bérelhetnek földet, hiszen évi bér fejében egy holdért 180 koronát kérnek. A csanádi püspöktől földet akartak kérni, de az még a küldöttséget sem fogadta.

Welter indítványának elfogadása után **Schvarc** Ambrus jelentette, hogy Magyarország legnagyobb szervezete, a nyomdászok, az ősszel bérharcba lépnek. **Bartha** Vince, tudatta, hogy a fumei munkások nehéz napok előtt állanak s bár a fumeiek még óvják a nyugalmat, de ha lángra lobbannak a szenvedélyek, azért nem lehet majd a munkásokat felelősségre vonni. **Bokányi** Dezső emlékezett még meg az orosz munkások harcáról s e szavakkal zárta be a kongresszus ülését:

— Üdvözölöm a proletárság harcosait! Eljén a nemzetközi szocialdemokrácia.

Hosszu ideig zugott a taps s éljenzés, majd fölhangzott a Marseillaise, melynek hangjainál szétoszlottak a munkás küldöttek.

A torony lakója.

Kleinlnd József, a bécsi Mihály-templom kisegítő szolgájának nem volt sehol sem lakása. Ezért az esteli harangozás után mindennap a toronyba ment lakni. De a rendőrség észrevette a gyertyavilágot s Kleinlnd letartóztatta.

A torony lakója:

Dicsérellek Isten! aki a szegénynek házat megnyitva, adsz biztos lakást, A szenvedők mind te elébed térnek, Ezért könnyen hordozzuk lent a gyászt. Imádlak Isten! a hajléktalannak Hajléka vagy te, védője neved, Ó ha imám mind, mind megfogannak, Túl száz határra száll dicséreted...

A rendőr (felmászik a toronyba):

Adta oszavargó, beste lelk! Jöss csak le, menten bekisérlek. Templomban lakni? Ez vón csak a szép... Előre hát... Egy, kettő... Csak odébb!

A torony lakója:

Mit üt? Megyek már... O milyen gyalázat! Káromlás tölti meg e házat... Mi volt a vétkem...

A rendőr:

Templomban lakol?

A torony lakója:

Hát lakni kell csak végre valahol? Az emberek sehol be nem fogadnak. Nincs pénzem... Így lakásra sem tölk... S én szomszédjában fénylő csillagoknak Húzódom meg lélemlenem reggelig. A templom vára mindenik szegénynek, Szállást az Úr adott itten nekem...

A rendőr:

Mars... No! Így csak a bolondok beszélnek, El a bőrtömbbe, edes öregem...

A torony lakója:

Hisz nem vétettem ezzel senkinek, Miért csuknak be... Ártatlan vagyok. Loplam? Gyilkoltam?

A rendőr:

Ne kérdezd, minek... Ha azt mondom: Mars! Összeszedd a lábad, Mert az eszedbe juttatom apádat.

A torony lakója:

Elvégre mindegy. Bőrűn lesz lakásom, Az állam tart el, ez is valami. Nem kell koplalni, nem lesz tartozásom, S ha kikérdeznék: fogok vallani. Igaz, hogy az előltem rovtól lesz,

S az emberek majd kérdezik: lopott ez? De lesz biztos lakásom végre tán. Tudtam gondot az Úr visel reám!

Óh, az a zsüri!

— Jelenet. —

SZEMÉLYEK.

A Mester.

Egy egygűgyű lélek.

Az egygűgyű lélek: Üdv, Mester!

A Mester: Jöreggelt, Samu. Örülök, hogy ilyen korán látogat meg, amikor még az álom fátyola ül pilláimon s még nem undorodom annyira az emberekől, mint például este.

Az egygűgyű: Őszintén megvallva, felvilágosításért jöttem, Mester.

A Mester: Mely ügyben?

Az egygűgyű: Még mindig a Tompa Mihály-szoborról van szó. A nép azt íecsegi, hogy ön pályabíró volt, s mégis pályázott.

A Mester: Mi van ebben, Samu?

Az egygűgyű: Ebben még semmi sincs, Mester. De ön beada a pályatervet s négy napon át tagja maradt annak a bíróságnak, amely a pályakoszorut köti.

A Mester: Ez igaz.

Az egygűgyű: Nos?

A Mester: Mit: nos?

Az egygűgyű: Ön ezt furcsának találom.

A Mester: Mert maga egy számar. Nincs egyszerűbb dolog a világon. En tagja maradtam a zsürinek, s magam is pályáztam. Mondhatom, ritkább jutottam kelemesebb helyzetbe.

Az egygűgyű: Nem értem.

A Mester: Maga ismét számar. Először is azért maradtam a zsüriben, mert az az igazi nagy ember, aki önmagát is meg tudja bíráltni.

Az egygűgyű: Szép.

A Mester: Ugy-e? Másodszor azért maradtam a zsüriben, hogy kellő információkat adjak. Hiszen tudja, az ember kellő időben elpotyogtat ilyen mondatokat: „Óh, mily szép!” — „Ez aztán az igazi művészet!” — „Micsoda kiváló pályaterv!” — Mind-ezzel csak a gondolat szabadság jogán véleményemet fejezem ki. Nem szabad nekem a saját tervem előtt megállni és felkiáltani: „Jaj de szép!”

Az egygűgyű: Nem.

A Mester: Maga ezt nem érti, Samu. Ön egyáltalán nem érti az attasé-rendszert. A francia hadgyakorlatokat végig nézi egy német katona. Ez egy attasé. A kiütő méretjékében az adogat az ellenfél embere. Ez is egy attasé. A pályázaton a pályázó egyszermind bírós — —

Az egygűgyű: Csak nem akarja mondani, hogy ez is egy attasé?

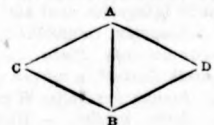
A Mester: De bizony az! Az ellenfél táborában legalább ül valaki, aki az én emberem. Sokáig biztam a barátaimban, de csalódtam bennük. Rájöttem, hogy én vagyok magamnak legjobb embere. Tehát beültem én magam a bíróságba. Énrólam biztos, hogy nem hagyom cserben önmagamot. Ugy-e?

Az egygűgyű: Igen.

A Mester: Harmadszor pedig azért maradtam benn, mert turesállom az állapotokat. Van önnél ceruza?

Az egygűgyű: Van.

A Mester: Adja ide. Ott olyan rémes dolgok történnek, amiket csak rajzban lehet kifejezni.



Az egygűgyű: Mi ez?

A Mester: Ez egy Panama-ábra. $A=B$, ez egy építész-égg. C egy szobrász, D egy másik szobrász. Na már most. Nézze csak jól az ábrát. A és B szövetkezett C -vel és hárman együtt pályáztak a bikszádi Zappolya-szoborra. A zsüriben bent ült D . Aztán A és B szövetkezett D -vel és hárman pályáztak a Tompa-szoborra. A zsüriben bent ül még most is C . Így vándorolnak zsüriőről zsürire és az álló irányában kölesönösen lezserítik egymást. Hát ezt én nem tűrhettem. Tulságosan furcsa volt.

Az egygűgyű: Felszólalt ellene?

A Mester: Dehogy! Akkor agyonzsúrtiztek volna. Kaptam magam, csináltam egy még furcsább dolgot. Bennmaradtam a zsüriben. Mit csináljak? Elni muszáj. Az egygűgyű: Es ez mindig így lesz?

A Mester: Dehogy. Megy ez még cifrábban is. Legközelebb minden pályázó bennmarad a zsüriben és aki jobban tud útni, az győz. Aztán verekodni

fogunk minden zsűri nélkül, aztán már ez se lesz, hanem egyszerűen szobrokat csinálunk és aki bírja, az felállítja. Aztán szurunk késsel és lövünk revolverrel és éjjel az országot meggyilkoljuk a konkurrens művészeket. Lesz még bérgyilkosság, tömeges mérgezés, éjjeli elrablás s a többi. Utóvégre ez is zsűrizés.

Az együgyű: On tüzbe hoz, mester!

A Mester: Bizony, így lesz. Aki nem akar velünk panamázni, azt agyba-főbe zsűrizük. Annak elzsűrizük az ambícióját, kizsűrizük a zesebből a kenyeret, agyonzsűrizük a tehetséget, fönkrezsűrizük a jövőjét, lehetetlenné zsűrizük a megbérlését és végül vagy kizsűrizük ebből az országból, vagy beszűrizük a temetőbe. A sírjára aztán építünk mauzóleumot.

— o. —

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Várszínház.** Pompásan összevégő előadásban került ma színe a Várszínházban Strauss örökszép *Cigányvárosa*. Ez volt a szegedi társulat első bérlet-előadása, amelynek az adott különös érdekességét, hogy abban mutatkozott be Mezey Mihály tenorista. Ércos, üde hangon énekelte *Barinkay* szerepét s zajos tapsokat aratott vele. Szaffy Székely Irén volt; nagy művészettel, bravurosán játszotta és énekelte ezt a par excellence ének-szerepet, amely egyik legkiválóbb alakítása a kitűnő művésznőnek. Nyílt színen és felvonások után igen sokszor és melegen ünnepelte a közönség Székely Irént, akivel osztozkodott a sikerben *Láng Etel*, a kitűnő Cipra, *Fenyéri, Babos, Leővey, Aradi Aranka, Kiss Irén*.

Holnap, szerdán, Horvá énekes vigjátéka, *Lili* kerül színe a Várszínházban. A főbb szerepeket *Felédi Boriska, Leővey, Arkossy, László, Mezei Péter* és *Kiss Irén* játszzák. Nagy ambícióval készül a társulat dr. *Balassa Ármin* realiztikus parasztragédiájára, a *Parasztszervek és Szomaházy István* mulatságos kis darabjára, amely *Üzenet a bécsitől* címmel fog színe kerülni. E két darabbal egy estén mutatják be *Copus* szellemes vigjátékát, *Az én szobám*, melyet dr. *Janovics* igazgató fordított.

Székely Irén, a szegedi társulat primadonnája, akinek az eddigi előadásokon szép sikerei voltak, legközelebb a *Boszorkányvár* Coralieját fogja énekelni. *Szenyörgy István*, a kolozsvári művész, akinek népszerűsége nagy sikere a budapesti közönségnél még élénk emlékezetében van, szombaton kezdi meg három este tervezett vendégjátékát. Első este legjobb szerepében, a *Cigányban* lép fel. A mesternek ez az alakítása felülmúlhatatlan s a magyar színművészet elévülhetetlen dicsősége. Rózsit *Székely Irén* fogja játszani.

Primadonnávság a Várszínházban címen egy esti nap ma azt közli, hogy a Várszínházban kitért a primadonnávság, mert dr. *Janovics* Jenő igazgató *Székely Irént* akarja primadonnának szerződtetni, *Sugár Arankának* pedig, akit már régebben szerződtetett primadonnának, egy állítólagos levélben azt írta, hogy csak az esetben léptetheti fel színházában, ha beéri alsóbbrendű szerepekkel. Dr. *Janovics* Jenő igazgató ezekkel szemben annak a kijelentésére kéri fel a pontokat, hogy a primadonnávságról mit sem tud, a kérdéses levelet nem írta és *Sugár Aranka* vasárnap délután *Szaffy* szerepében be fog mutatkozni a Várszínházban.

**** Hírek a Népszínházról.** *Ercsik* Árpád régebb nagysikerű népszínműve, *Az igmánú kispap*, melyet *Porcsolt Kálmán* igazgatása alatt két évvel ezelőtt elevenítették föl, holnapután, csütörtökön, újra színe kerül. Estjénke bájós szerepét *Blaha* Lujza asszony fogja játszani, *Lassák Zsuzsát*, a művelt pesti szobalányt pedig *Hegyí* Aranka ábrázolja, ki ezt a humoros szerepet annak idején kreálta. — Holnap, szerdán *Csicseri Hoss* és *Társ* eredeti boházata, a *Görbe nap 24-édszer* kerül színe a Borsszem Jankónak folyvást kedveltebbé váló alakjaival, Juci szobalány szerepében *Blaha* Lujza asszonnyal. A népszerű darab nem egészen két hónap alatt éri meg első jubileumát, a 25-ik előadást.

**** A sport.** *Ráth István* és *Zlinszky István Sport* című darabja, melynek bemutatója a napokban lesz az *Uránidában* a sportnak nemesek mai állapotát mutatja be, hanem egész történeti fejlődését is. Komoly tanulmányra vall, s valószínűsítő munka a darab első része, amely a görög atletikát ismereti. A napi érdekességet és a modern izlést kívánja szolgálni a darab többi része. Ami érdekeset és színeset produkál a sport terén ma a világ, azt mind bemutatták a szerzők érdekes képekben és pompás mozgóképekben. Különösen fogja érdekelni a közönséget a fővárosi előkelő társaságának sport és testedző játékaival felvett mozgóképek. Így a lawn-tennis-játék-

ban az előkelő társadalom hölgy- és férfi-tagjai szerepelnek, míg az egyik törvívást bemutató kinematogrammban két főúri hölgy ritka vivő ügyességét mutatja be. A darab premierje április harmincadikán lesz. A richmondi football-csapat utjai arra a hírre, hogy a nagy football-match-et Tettenkamm Hotspur és Sheffield United közt is bemutatták, jöelére megváltották a premierre szóló jegyeiket.

**** A láda titka.** Bernard Tristan új boházata, *L'Affaire Mathieu*, amely a mulatságos darabjaíró híres Palais-Royalban a mostani szezon folyamán már százánál több előadást ért, szombaton, é hó 5-én kerül bemutatásra a Vigszínházban. Bernard Tristan mint színpadi író először jelenik meg nálunk, de Párisban már igen nagy sikereket aratott. A darabot *Fái J.* Béla fordította.

**** Az Országos Színész-Egyesületből.** Az Országos Színész-Egyesület tanácsa ma délután *Dittró* Mór elnöklése mellett ülést tartott, melyen a fővárosi tanácsnak csaknem teljes számban megjelentek. A rendkívüli érdeklődést kétségelentül azok a támadó nyilatkozatok okozták, melyek a legutóbbi felvételi vizsgálatok alkalmából a tanács ellen intézettek. Ezek a támadások a napirend előtt szóba is kerültek. Elsőnek *Márkus József* szólt fel, aki konstátálta, hogy a tanács a legutóbbi felvételi vizsgálatok alkalmával a kellő szigorral járt ugyan el, de a legelőkimeretesebben vizsgálta az egyes jelentkezőket. Ha történetek esetleg egyes esetekben tévedések, ennek csakis az illető jelentkezők lehettek az okai, aki elfogultságból, vagy félelemből nem bizonyították be a színpadra való hivatottságukat. Felültelességgel vagy pláne animozitással a tanács jogos alappal nem vádolható meg. Elvégre is a tanács kötelessége, hogy megvédje a vidéki színpadot attól a salaktól, mely egész áradatban hőmpölyög évről-évre feléje. Szólt abban a véleményben van, hogy ha a tanács a vidéki színészet adminisztrációjának fontos teendőit sikerrel akarja végezni, akkor kell, hogy a maga tekintélyét a kellő erővel megvédje. Ugyanígyen szellemben szólaltak fel *Feld Zsigmond*, dr. *Komor Gyula* és *Mészáros Kálmán* irodaigazgatók.

A tanács ezután a pótlévtelvi vizsgálatokra tért át. Legnagyobb érdeklődést természetesen *Balla Mariska*, *Rákosi Szidi* színészkolájának az a növendéke kellette, akit a vizsgálaton visszautasítottak s aki indító oka volt a tanács ellen intézett támadásoknak *Balla* kisasszony ma szerencsésebb volt: a tanács két évi gyakorlatra utasította.

Az egyik tanácsos, miután *Balla* kisasszony átéset a vizsgálaton, a következő kérdést intézte:

— Tapasztalt-e a kisasszony a vizsgáló bizottság részéről valami rosszakaratot.

— Eppenséggel nem tapasztaltam. — felelte *Balla* kisasszony.

— Hogy van az, hogy a vizsgálaton megközeledőleg sem énekelte egy, mint ma? — kérdezte egy másik tanácsos.

— Kérem, nagyon féltém, — volt a felelet.

Balla kisasszony érdekében egyebíránt *Makó* Lajos igazgató táviratban fordult a tanácshoz, amely mint már említettük, kétévi gyakorlatra utasította. A pótlévtelvi vizsgálatok késő estig húzódtak s eredményük a következők volt:

Kétévi gyakorlatra utasítottak: *Balla Mariska*, *Bellini Laura*, *Jesszenszky Jolán*, *Kiss Miklós*, *Kozma Hugó*, *Kardosonyi Mariska*, *Balogh József*, *Pápai Lajos*, *Szterényi Malvin*, *Szigeti Endre*.

Visszautasítottak: *Beregi Lujza*, *Heritz Ilona*, *Ignác József*, *Merle Jenő*, *Ostrom Ilona*, *Halsai Valéria*, *Székely Károly*, *Schwartz Éva*, *Szabó Mariska*, *Sásvári Mariska*, *Pap Irén*.

Nyugdíjigény nélkül felvették: *Mandl Sarolta*, *Sellő Paula*. Egy évre terjedő működési engedélyt kapott: *Adamek Irma*.

A pótlévtelvi vizsgálatokat holnap folytatják.

**** Massenent emlékirat.** *Massenet*, a hírneves francia zeneszerző, emlékiratain dolgozik, melyek azonban csak a halála után fognak nyilvánosságra kerülni. Az emlékiratok leányának és unokáinak vannak ajánlva a következők ajánlással: *L'art, mes enfants c'est absolument soi-même*.

**** Pécsi Nemzeti Színház. A Tiszai-szintársulat** a múlt hét végén fejezte be hároméves működését Pécsen. *Tiszai Dezső* az ország egyik legjobb nevé színgazgatójának halálával, ezelőtt két évvel, a pécsi színkör igazgatását az elhunyt igazgató özvegye, *Tiszainé Ellinger Ilona* vette át, ki a közönség legnagyobb megelégedése mellett vezette a színházat. A most véget ért színiévvel *Tiszainé* társulata feloszlott. *Tiszai Dezső* nemcsak az igazgatástól vonult vissza ezzel, de bucsut mondott a színpadnak is. A vidéki művészet egyik legburgibb tehetségszűretjét és népszínmű-énekesnőjét veszti el *Tiszai Dezső* nemben. A kiváló művésznőt méltó ünnepésben részesítette a pécsi közönség bucsuelőadás alkalmából. Elhalmozták virágokkal és a felvonások végén tizenötösör-huszszor a függöny elé tapsolták őt. A Tiszai-szintársulat feloszlásával az ország egyik

legelső vidéki társulata távozott el Pécsről. A társulat a legjobb nevé színészekből állt. Pécsen játszottak: *Mezei Andor*, *Kozma István*, *Thury Elemér*, *Vágó Béla*, *Szildágyi Aladár*, *Kardos Andor*, *Pesti Kálmán* és *Nadaq*, *József*, aki mostan az új igazgató Pécsen. A nők közül kiváltak: *Miklósi Ilona*, *Szirmai Olga*, *Staud Margit*, *V. Ágh Ilona*, *Nagy Vilma*, *Oláh Henriette*, *Pataki Vilma* és *Csige Böske*. A színház vonzó ereje *Márkus Aranka*, a m. kir. Operaház ösztöndíjas tagja volt, kinek minden egyes fellépése alkalmából zsufozási meglélt a színház. Mindjárt első fellépése alkalmával megnyerte zeneőröz közönségünk egyhangú elismerését és régente voltak énekesnőnek oly zajos, nagybecsű sikerei nálunk, mint aminőket *Márkus Aranka* aratott. A pécsi színpadon kezdte meg pályafutását s mint első rangú képző művésznő távozott el tőlünk. Jutalomjátéka alkalmával zajos tüntetésekben részesítették és a viszontlátás reményében mondott bucsut neki közönségünk. Nagy sikert aratott a Troubadourban, Zsidó nőben Ninonban. Parasztszervekben, Szultánban, Szegény Jonathánban, Czigánybárobán, Szuhanban, Boccaocióban, Koldusdiákban. Zenei tudásán és finom izlésén kívül a játékbeli biztonsága révén igazi drámai művésznő.

**** Fuldz Tallizmán-ja Párisban.** *Fuldz* Lajos német színműíró *Tallizmán* című verses színművét lefordították francia nyelvére s a darab a jövő évadban Páris valamelyik nagy színpadán fog színe kerülni.

**** Új csárdás.** A dilettáns zeneszerző legújabb hájása: a *Szemere Miklós-csárdás* szerzője *Mihók* Sándor, aki már több, csinos művel tette nevét ismertté. Legújabb szerzeménye is szép tehetségről tanuskodik. Kapható a szerzőnél (Budapest, Köztelek) 120 koronáért.

**** Spanyol operett-társulat Berlinben.** Berlinben május havában egy hetvenöt tagból álló spanyol operett-társulat fog vendégszerepelni. Ez lesz az első fellépése a német császárvárosban.

Konstantinápolyban.

— Naplójegyzetek. —

Írta: *Bruchsteinerné-Pewny Irén*.

Konstantinápoly, lelkem álma, gyermekkorom óta óh be hányszor láttalak ábrándjaimban, — végre itt vagyok!

Elhagyjuk a pályaház zsvaját és kíváncsian keresem a kocsi ablakából a keleti éstől festői mozgalmasságát, Konstantinápoly káprázatos szingzagdságát, de — óh — mindenütt csupa locs-pocs, havas eső, szürke ködpára és — óh ezeregyéji álmom! — esernyő meg galosni. És minő utak: a kocsi csaknem a lelkünket rázza ki és az állapot egyre rosszabbra fordul, mentől közelebb jutunk az európai negyedhez. Végül kocsikázásunk a meredek uton az alpesi turisztika jellegét ölti.

Szállodái szobák az orosz követségi palotára és a Boszporusra nyílik, amelyen hatalmas hajó-óriások, kereskedelmi gályák, számtalan apró esónak ringott. Előtünk fekszik a rengeteg *Augusta Victoria*, ahonnan az utasok, — péntek, szelamlík napja lévén, — nem szállhatnak partra; annyira félnék től az összeküvő anarkhistáktól! A reggelhez török kávét kapunk, valami csunya, fekete iszapot és lehraltalan vaját. Budapestre sirt veszte a lelkem.

— Hol lehet ilyen rossz vaját kapni? — kérdeztem kérésbebe a vendéglőstől.

— Ah, kérem — kérkedett a jó ember — direkt Budapestről hoztjuk. — Hát mit mondjak neki?

Csak úgy szakadt az eső, miattal körükkocsikázunk, hogy ajánló-leveleinket és ismerőseinknél névjegyünket leadjuk. A közlekedés csaknem életveszélyes. A grand rue de Pera járdája két arasznyi vagy annyi se, óriási sziklaszerű járdakövek, aztán megint feneketlen mocsármélysek, árokok, kutyára kutyára, mert azt tetszik tudni, hogy Konstantinápoly Törökország fővárosa 800.000 lakossal és 600.000 kutyával. Minden utcasarok, minden ház előtt 6—8 kutyá lebzsel, utójára úgy véd, hogy érzi a csalódságnak vagy az áldozata, annyira hasonlítanak egymáshoz. Hihetetlenül csunya egy fajzat: koverőke a farkasnak, sakálnak és hiánának.

Estére Cham-san-djan persze dragomán házánál voltunk hivatalosak, ahol a házasszonyban a legszebb Brühnhilda-ahót ismertem meg, akit csak valaha láthattam. Ott volt még a persz nagykövet, egy herceg, akinek exotikus nevét nem tudtam magamnak megjegyezni, több követségi tanácsos, az uram meg én. Kristályláncok kristálykelyhek csüngtek tele a legosudálatosabb virágokkal: a házasszony minden héten kétszer kapja rendes virágáldomását — Nizzából! És minő lelkesen beszélték Budapestről, erről a csudaszép, tiszta városról és ő fenségesen kijelentette, hogy nemokára Budapestre jó az alatt az ürügy alatt, hogy lovat kell vásárolnia, — csak azért, hogy ismét láthassa ezt a gyönyörű várost.

Bjelli álmunkból valami kopogás riasztott fel bennünket az utóóról, mint a mikor köveznek, — aztán zajongás. Lárma: tűz volt valahol! Az éjjeli őr ilyenkor pontosan kiáltja ki, hogy hol van a tűzvész és a Galata-toronyról jön a jelzés. Nagyobb veszedelmek alkalmából ágyuszóval adják a jelet, de hát itt nem kell nagyobb emociót, ha egy-egy egész városnegyed is leég. Borzalmas volt hallgatni a dühöngő vihar panaszos szavát, a kopogást, a zúrvárosos kiáltásokat, a 600,000 kutya vonítását — és ez a zene reggelig tartott.

Másnap reggel, amikor felébredtünk, fehér hólepel alatt láttuk Konstantinápolyt és mint valami északarkai utazók, hajlattunk az osztrák-magyar nagykövetségekhez, ahol báró Calice, egy szép, delecög öreg ur, nagyon szívélyesen fogadott, bár nagyon gyöngyölkedett. Nehány nap előtt huszonegy óráig kellett vesztelnie a Fekete Tengeren, mert a vihar következtében a hajója nem tudott kikötni.

Este egy szeretetreméltó magyar hölgnél, Back asszonynál, aki a török főváros társadalmi életében vezérszerepet játszik, estélyi volt, ahol Konstantinápoly nemzetközi elítjének számos érdekes alakját láttuk. A beteg báró Calice maga helyett Ferenc fiát küldte el, ott volt a junói szépségű Giessel báróné az elegáns Somleithner báróné, az összes követségek képviselői, számos török főnőtlőség és — Schechenyi pása, a gyermekded szürk és tisztaság szemű öreji, aki boldog volt, hogy magyar hangokat hallhatott.

Végre megérkezett a hangverseny napja és dobogó szívvél léptem az Union Française disztermének dobogójára, amely előtt „Cospolli“ társadalmának előkelőségét láttam. A legnagyobb örömmel gondolok arra, hogy éppen magyar muzsával arattuk legnagyobb diadalainkat. Bürger Zsigmond tanár Popper magyar rapszódiajának mesteri előadásával viharos tapsokat aratott, — mikor pedig én Szilagy Erzsébet nagy (La Grange) áriáját befejeztem, szinte tüntető volt a lelkesedés. Ottmarasztaltak még egy második hangversenyre is.

Időközben kifizult az ég és megtehettük a híres körutat a Boszporuson, — feledhetetlen emlék! A kéklő tenger, a partokon a hófehér paloták, olalfiak, ciprusok és piniák árnyékában mámorító álma az ezeregyéjszaka tündérmeséinek. Amott egy sötét kapu nyit rést a horizontra: Scylla és Charybdis között a Fekete Tenger. Képzetelemben föltámadnak a mítoszi alakok, itt hajkázott a ravasz Odysseus, az argonauták gályájukon evező gályarabokkal. Amott a tulsó parton egy hajó köt ki — Ázsiában Istenem, Ázsia, milyen ködös messziségben gondoljuk, és imhol itt van, — csaknem csalódottan nézünk partjára, hiszen egészen olyan, mint a másik oldalon Európa. De beburkolozunk bundákba, mert a vizen friss a széláram és tovább haladunk, el kunyhók, paloták, tündérvárak mellett „Ázsia édes vizein,“ — lent az ormon vár mered az ég felé: az előbbi szultán egy özevgyé.

Most egyszerre kitárul előttünk a világ legszebb panorámája: az est alkonyában aranyosan ragyogó, fantasztikus kupolákkal, száz meg száz tornyoskával, karcsu minaretekkel teraszszerűleg emelkedve: Stambul. Jobbra Scutari hullámos háztengerével, előtte a Leander-torony, Grillparzer drámájának színhelye, amott meg a távoli láthatóron elmosódó szigetek szelid körvonalai, jobbra Galata eredeti toronyával és egészen fent Pera. Elragadó egy kép, — és gondolkodom, gondolkodom: hol is láttam már ezt a képet? Vagy ehhez hasonlót? Szinte kinozom a memóriámat, de nem jut eszembe!

A nagy hídnál, mely Stambult és Galatát közli össze, kikötünk és benne vagyunk a zsigongó mozgalomban. Minő tolongás, lárma, hullámozás és szingardagság: vörös fezek, zöld, sárga, kék turbánok, feké burnuszok, köztük bátor, kövér, török arcok, klasszikus vonalú, mélabusan komoly, bronzszerű, arabs profilok, mélyen lefátyolozott török nők, akik közül az előkelőbbek csudaszép fogatokban ülnek, lent a bakon az ébenfekete eunuchok.

Végre megérkezett második hangversenyünk estéje és az Union Française diszterme együltlatta az egész diplomáciát, mert ezuttal báró Calice se hiányzott, aki időközben fölépült gyöngyölkedéséből. Heggy Géza tanár, zongoravirtuóz, kitünő honfitársunk, aki Konstantinápolyt állandó lakosa, szintén közreműködött és valóban elragadta ugy az ottani közönséget, amely osupa tisztelőből áll, valamint minket is csudásan lágy billentyűveréssel, játékának eleganciájával és briliáns bravurjával. Bucszáskor azt mondtuk neki:

— Vízontlításra Budapest. hadd tapsoljanak az ön művészetének a honfitársak is!

Mielőtt Konstantinápolyt elhagytuk, még néhány török himzést és szönyeget vásároltam. Nagyon keveset, alig volt érdemes vele a fináncot megkérősitani. De csempészni muszáj. Csak egy kicsit. Ilyenek az asszonyok.

Amikor megérkezésem napjának eséjén a Láncvidonra átkocsiztam, egyszerre csak mintha hályog hullt volna le szememről! Ez az, amire folyton kellett gondolnom a Boszporuson.

Itt hőmpölyög a méltóságos folyam, előttem a teraszszerűleg emelkedő város. megkoronázva kupolákkal, tornyokkal, fent pedig az égboltra odarajzolja éles körvonalaival a gyönyörű vár, — igen, ez Konstantinápoly! Csak hogy szebb, sokkalta szebb...

MŰVÉSZET.

□ **Művészeti ösztöndíj.** A közoktatásügyi miniszter a Volkman Kóbert-féle művészeti ösztöndíjjal ez évben Fodor Ernő zeneakadémiai tanárjelöltet részesítette.

□ **A Kossuth-mauzóleum pályázata.** A Kossuth-mauzóleum pályázatán részvevő művészek, ma nagy deputációban Halmos János polgármesternél jártak s memorandumot adtak át a polgármesternek. A memorandum, melyet Dálint Zoltán, Jámor Lajos, Komor Marcell, Komós Ede, Heidegger Sándor, Jónás Dávid, Tóri Emil, Donáth Gyula, Teles Ede, Jakab Dezső, Vedres Márk, Spiegel Frigyes, Márkus Géza és Kalmár Elza irtak alá azt kéri a közgyűléstől, hogy a zsűri ismeretes és sérelmes ítéletét semmisítse meg s hirdessen új nyilvános pályázatot. Az emlékirat elismeri ugyan, hogy a zsűri ítéletét érdemi okból nem lehet megfájdítani, de konstataálja, hogy a pályázati föltételeket nem tartották meg a pályázatnál. Mivel pedig minden pályázatot meg kell semmisíteni; melynél a föltételeket nem tartották meg, sükisleges, hogy új pályázatot hirdessenek. A pályázat föltételeit a memorandum szerint azért nem tartották meg, mert Strobl Alajos csak március negyedikén mondott le a zsűri tagságról, holott a pályázati határidő már március elsején járt le. Strobl tehát három napig ugy szerepelt a pályázatnál, mint zsűri tag és mint pályázó. Kifogolja a memorandum az is, hogy a zsűri csonka volt, mikor ítéletet hozott. A bíráló bizottságnak három tagja lemondott, de a zsűri nem egészítette ki magát s Hauszmann Alajos nem vett részt az üléseken. A harmadik ellenvetése a memorandumnak az, hogy az előadó, a szabályok ellenére cselekedett, mikor önkényesen bevezette a csarnokba Kossuth Ferencet, noha a szabályok szerint a döntés előtt senkinek sem szabadott volna látni a terveket. A művészek memorandumán kívül a Közpönművészek Egyesülete is emlékiratot intézett a városböz, melyben szintén zsűri ítéletének megsemmisítését kéri.

□ **Berzeviczy Albert az olasz iparművészetről.** Nagyérdékű előadás lesz e hónap 4-ikén, pénteken délután 5 órakor az Iparművészeti Muzeuumban. Berzeviczy Albert országgyűlési képviselő értekezik a Cinquecento olasz iparművészetének jellemző vonásairól.

□ **A királyi palota oroszlánja.** A budai új királyi várpalota művészi díszítése nagy arányokban halad előre. Az új palota főkapuja, amelyen át a belső udvarba lehet jutni, már teljesen készen van. Legközelebb helyezik el két felén azt a két hatalmas oroszlánt, amelyet az építés vezetőség megbízásából Padruzz János mintázott. A két oroszlánt most faragják ki sültoi termésközből, a legkeményebb hazai anyagból, amelyből a palota homlokzata készült.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Kisfaludy-Társaság szerdán,** e hó 2-ikán délután 5 órakor egy sürgős ügyben rendkívüli zárt ülést tart, amelyre a tagokat az elnökség ez utou is meghívja.

□ **Carmela.** (Beszélyek és Vázlatok. I. Irta Dóczy Lajos. Második kiadás.) Dóczy Lajos munkáinak második végleges kiadásából most jelent meg a Csók, a Szechy Mária és a Faust-tordítás után a gyűjtövény negyedik kötete, amely Dóczy három eibeszélt tartalmazza a Carmelát, ezt a drámai bonyolítással és elevenséggeggel megírt érdekes kis regényt, a Kis Murányvárt, Dóczy első nyomatott munkáját és a Pensumot, a modern verisztikus iránynak találó szatirját. A most megjelent Carmela ára füzve 4 korona, pompás díszkötésben 7 korona. Kiadta a Lampel-Wodianer-féle udvari könyvkereskedés.

□ **A mennyei birodalom története.** Irta dr. Lóczy Lajos. Rendkívüli aktuális munka Lóczy Lajosnak most megjelent nagy műve: A mennyei birodalom története, amelyet a tudós szerző a Magyar Földrajzi Társaság megbízásából írt meg. A tudós szerző, aki hosszabb időt töltött Kínában, az ujjab szakirodalmat is teljes mértékben felhasználta, s az érdekes könyvet tudományos alappal, és azért érdekiesítő, népszerű modorban írta meg. A könyvet 88 kép és 7 történeti térkép díszíti. Lóczy Lajos könyve második kötete a Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára című hüzágpötöl vállalatnak, amelyet dr. Lóczy Lajos szerkeszt és a Lampel-Wodianer féle udvari könyvkereskedés ad ki. A könyv ára 7 korona.

SPORT.

□ **A richmondiai Budapest.** Végre ma, a harmadik mérkőzésen sikerült a magyaroknak is egy goal elérniük. Amde milyen áron! Folytonos esések, lökődések s mi több kilenc goal ellenében, amit sajnos, a Magyar Uzsó-Egylestől kapott, tehát éppen kétszer annyit, mint a Budapesti Torna-Club s a Ramlerek együttvéve. Talán a magyar reprezentatívcsapatnak, mely a legjobb erőkből lesz összeválogatva sikerült végre valamelyes fair eredményt elérni, ami bizony jól esnék ennyi kudarc után.

A Budapesti Tornaclub felkért bennünket a következő sorok közlésére:

Téves egyes lapoknak az az állítása, hogy a Richmond Association Football Club csapatát Angliában másodrendű csapatnak tekintik. A richmondiai megverték már Angliában oly csapatot, mely az oxfordiakat 4—1 arányban győzte le. Kellemetlenül érintette továbbá a richmondiaiakat egyes lapoknak ama támadása, mely a közönség iránt nyilvánuló tiszteletlenségnek bélyegezte azt az eljárásukat, hogy hétfőn a match befejezése után a csapat egyik-másik tagja egyfogott kocsii tetején utazott szállására. Ennek a kényelmetlen utazásnak kényszerűségből vetették magukat alá, mert a megrendelt kocsik háromnegyed órai várakozás után sem jöttek értük. Azelőtt az alternatíva előtt állottak tehát, hogy vagy gyalog tegyék meg utai toltotnek egyáltalán be nem való dresszükben szelátsukig az utat vagy pedig az egyfogott tetejére üljenek. Ilyen világításban talán indokolt volt eljárásuk. A magyaroknak a richmondiaiakkal szemben tanusított kiváló előzésényseggel mellett föl sem tehető, hogy a vendégszerető magyarokkal szemben tiszteletlenséget kövessenek el.

□ **A nagy akadályverseny.** Holnap dől el az alagi meeting legnevezetesebb versenye, mely már hetek óta foglalkoztatja az egész sportközönséget. Kávéházakban s a turf-emberek minden gyülekezőhelyén csak erről foly a szöbeszéd s fontról-fontra kiszámítják, hogy melyik lónak milyen esélye van. Indulók:

Aldomás	71	lov. Williamson.
Billa	68½	„ Slinn.
J'insisté	62	„ Schmidt-Bennecke.
Fritzi	72½	„ Morton.
Garcia	72½	„ Mr. Persse.
Gubernator	67½	„ Hesp.
Döntnök	68½	„ Machan.
Flaggenschiff	71	„ Borthy.
Almom	65	„ Horvá J.

A favorit Aldomás, Billa, de igen sok hive van J'insistének is mely a minap biztos nyert volt, de elbukott. Szerintünk Aldomás fogja az első helyen végezni futását, míg helyre Garcidát jelöljük.

Jelöltjeink:

- I. Fülés—Táikun.
- II. Kendőő—Cap Martin.
- III. Aldomás—Garcia.
- IV. Nyakas—Gaudriole.
- V. Brom—Csitt.
- VI. Merész—Csitt.

□ **A nagy alagi akadályverseny eredményét** mindazok, akik nem mehetnek ki a versenyterre, leghamarabb és legmegbízhatóbban a Telefon Hirmondó utján tudhatják meg, mert a Hirmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentése alapján közvetlenül a verseny lefutása után, valamint a többi versenyekről is két futamonként részletes tudósítást olvaslat fel. A versenyeredmények felolvasására kétszeres riadójelet hívja fel az előzetők figyelmét a Telefon Hirmondó.

TÖRVÉNYSZÉK.

□ **A vívomester felelőssége.** Érdekes ügyben fog legközelebb dönten a budapesti törvényszék vadatáncsa, abban a kérdésben ugyanis, hogy meddig terjed és hol szűnik meg a vívomester felelőssége? A kérdés a következő eset alkalmából merült fel: Gennári József ravigói származásu budapesti vívomester tavaly, december 3-án saját vívótermében fejtéddel ellátva, keskeny pengéjű olasz kardokkal vívási gyakorlatot tartott egyik régi tanítványával, Schindler Emilt máv. tisztvelővel, ki támadás közben arecal neki ugrott a vívomester kinyujtott kardja hegyének. Minthogy a fejtéddel sodronyhálózat nem volt eléggé sűrű, a vékony olasz kard hegye áthatott rajta és Schindler Emilt a jobb szeme alatt súlyosan megsebesítette. Ebben az ügyben büntügyi vizsgálat indult meg, melynek be ojezte után az ügyészség vádat emelt Gennári József vívomester ellen gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vádjá miatt. Védője, dr. Jan-kovich Jenő a vádirat ellen ma adta be a kifogásokat. A védő azt vitatja, hogy a vívomestert nem terheli semmi gondatlanság, mert Schindler régi, gyakorlott vívó, ki a mérkőzésneknl a saját szereit használja. Az akkor használt fejtéddel is az övé volt, s így a bekövetkezett szerencsétlenségért csakis magát okozhatja. E pör kimenetele iránt a fővárosi vívomesterek nagy érdeklődéssel tekintenek.

REGÉNY.

A MI LENGYELÜNK

TÖRTÉNELMI REGÉNY NÉGY SZAKASZBAN

— IRTA: JÓKAI MÓR. —

(28)

O a halhatatlanságért buzgótt, ez az életrevalóságért.

Negrotin nem akarta a nagy politikai és hadászati ellentétet még a családi otthonba is átszármaztatni.

S ez csak javára volt Natáliának. Ő még abból a kínos helyzetből, amelyet mindenki érzett, nem is sejtett semmit.

A „Mártírok Oszlopa“ nincs úgy teleírva szenvedésekkel, mint Komárom története e két hónap alatt.

Amint Dante isteni fantáziája a pokol számára gigandolt, amit Laokoon a kigyók fojtó szorongatása alatt, hazájáért küzdve, kiszenvedett, amit a lefáradt Prometeuszról a folyton csapkodó saskeselyű kitépett, amiért a sziklahengerítő Siphos haszaltan erőködött, amivel Heraklest a Nessus-ing őrzöngésbe hozta: azt a komáromi hazavédők nap-nap után végig kiszenvették.

Sorsuk az elevenen eltemetett halotté volt; aki hallja a koporsó födelére zuhogó hantok dobogását s nincs ereje tetszalott álmát megszakítani.

Osszességükben még egy erős hadsereget képeztek.

Ha nyílt csataterén egyenlő erejű ellenséggel mérkőzhetnek össze, azt elkeseredésükben a porig gázolják. De az ellenség csak nagy távolban állítja fel táborait, minden oldalról, úgy nyomul előre. Nem támad, nem áll tüzök, csak esendően, hidegen ostromol. Felbéliet szökevényeket boesát a magyar táborba, kik a közvitézket megpuhították. Vezérei fennhéjázó kiáltványokat küldöznek a magyar fővezérhez, melyben őt feltétlen megadásra szólítják fel.

— Soha! Ez volt rá a válasz.

Az orosz és osztrák hadtestek egymásután érkeztek meg Komárom körülzárolására: háromszoros haderő állt a komáromi magyar várórség ellenében.

Osztrák és orosz főtisztek nyargalásztak a város utáin. Parlamentérek voltak, kik vezéreik nevében feladást kísérleteket tettek. A népség nagy tömegekben leste a téren az eredményt s ujjongott, mikor Klapka válaszárol értesült, amit az a dalias termetű Iszakov által az orosz cárnak küldött.

A feltétlen feladás megtagadtatik, a cár közbenjárása kériet bekövetkezendő egyezkedésekre. „Ha ezen egyezkedések alkotmányos és nemzeti jogaink alapján történnek, Komárom vára csak akkor vesz bennük részt és adja beleegyezését, különben a nemzet ezen legerősebb és legdrágább őrbástyájának védői az utolsó emberig fognak harcolni s inkább romjai alá temetkeznek, mintsem azt gyáván feladják.“

Ezek voltak Klapka sajtókezűleg írott sorai. A hatalmas ellenség erre jának látta tizenegy napra fegyverszünetet kötni Klappával.

Ez a két hét ismét pihenést hozott a társadalmi élet feladatokra, estélyek újból megkezdődhettek.

Tihamérnak megengedtetett, hogy otthon tartózkodjék a feleségénél. Ezt meg is tette. A mire nagyon jó oka volt.

A fővezér szigorú napiparancsot adott ki a tisztikarban elharapozott házárjátékdüh ellen. Az őrzatök utasítva voltak, éjente órákint vizsgálót tartani rendőrtiszt vezetése mellett a kávéházakban s akiket ott szerencsejátéknál kapnak, feljegyezni, a bankjaikat elkobozni.

Igy aztán Tihamér is kénytelen volt az otthonát szerető férj szerepét vállalni. Nyílt házat tartott, vendéglátó asztalt. Natáliára mozgalmas társadalmi élet feladatai vártak, amiknek mindennapos barátnéja, Angiolina segélyével, kész aszsonyként megfelelt. Esténként bölgy-kártyatársaság került össze, akik a Komáromban ismeretes „Czapári-cvikk“-et kultiváltak, (persze krajárban). A világ rendje aztán úgy kívánta, hogy az ur vendégek viszont más szobában, de nem is az urában, mert annak az ablakai utátra szolgáltak, hanem egy udvari szobában áldoztak a kártya bálványának (de már ezek nem krajárban), így aztán a házárjátékok ellen kiadott parancs szépen ki lett jászva.

Mikor késő éjjel, vendégoszlat után az ifjú férj és feleség magukra maradtak, az asszonyka tréfas személnél mutogatta az urnák kártyanyereségét „No, te csapadár! Miket vétettél ellenem szereltem dolgában, nézd, milyen halom krajárt nyertem össze! Példabeszédes szerencsém volt ma.“ Amire aztán a férjcske egy savanyu csókot nyomott hitvese ajkára s azt mondá: „Bár te ne szeretnél olyan nagyon engem.“ Ami annyit jelent,

hogy ma is jól megkoppasztották. A vesztő férfi szomorú halótárs.

Akármiről akar vele az asszony beszélgetést kezdeni, az mind felzgatja.

Pedig hát szeretne a folyamatban levő országos ügyekről egyet-mást megtudni tőle. Nyers válaszokat kap rá.

— Mit tudom én? Azt nem kötik az én orromra!

Iszakovról kérdezik.

— Az egy muszka kím!

Friebeisz Pistát említik.

— Az egy futbólond.

Ujházy László csak derék ember.

— Mikor alszik.

Thaly Zsigmond csak nagy hazafi.

— Mikor ébren van is áldomik!

Hát a Tózsó?

— Országos tolvaj!

No de Klapka?

— Tirannus! Nagymogul!

De a kedves vendégek, akik itt mulattak?

— Szemenszedett zsványok, utonállók.

Végre Negrotinra kerül a sor.

No annak egész litánia jut a szidalmakból.

— Cudar sehnai polyák kalandor, se Istene, se hazája. Meg van vesztegetve.

Igy sorról-sorra mindenki el van ítélve Tihamér által, amint a nevért kiejtik. Nem lehet vele nyugodtan beszélgetni.

Csupán Angiolina által tudott Natália némi értesítést nyerni a válságos napok fordulatairól. Mindennap találkozott vele. Ugy óhajította, pedig úgy félt tőle.

Es csak ez az egy nő tudott neki arról az emberről beszélni, akit imádott: Klappáról.

Igen, úgy volt. Tihamér szerette, Negrotint becsülte, de Klappát imádtá.

Mióta?

Attól a naptól fogva, amikor a vezér azt a sok ifju életet kioltotta. Hisz aki így osztja a halált, az nem ember, az egy bálvány!

Es az a bálvány méltó volt rá, hogy minden nő szive imádatall teljen el iránta.

Mit kélnék Atlasz az üres földgömbjével?

Klapka egy országot emelt a vállán, tele kétségbeesett népek millióival. Es nem roskadt össze a terhe alatt.

Két ut állt előtte. Az erős Komárom várát az utolsó emberig védelmezni, s ha ostrommal elfoglaltatik, a levegőbe röpitni, romjai alá temetkezni; — vagy pedig a feladást olyan árt követelni, mely az országot megnyugtatja.

Micsoda új Illiász hőskölténye lett volna abból, ha az alkut nem ismerő harcot választják?

De Klapka az utóbbit kísérté meg.

Natália megtudta Angiolinától a magyar fővezér békefeltételeit. Amnezstia a nemzet számára, általános kegyelem az összes magyar hadseregrek, mely már letette a fegyvert, vagy ezután leteendi, a magyar kincstár által kibocsátott papirpénz értékesítése, utlevelek kiadása azon honfiak számára, akik külföldre akarnak kiköltözni, mindenkinek a magántulajdona biztosítása, Komárom városa és lakosai számára teljes feledés, minden politikai ildőzés kerülése, a várkormányzás által kibocsátott papirpénz beváltása, ugyszintén a várkormányzás által kötött szerződések kártalanítása.

Csak a föltételek teljesítése mellett kész Komárom várának hadserege a várat átadni, ellenkező esetben utolsó emberig védeni fogja a sáncait.

Derék föltételek voltak. De ezek is nagy ellenzésre találtak a haditárcsban. A tizeseb hazafiak hallani sem akartak a fegyverletételről. Dicső halál! Ez volt a jelszavuk. Csak két szávazattöbbséggel lett elfogadva ez izenet-terv a haditanácsban. Klappának az ellenségen felül a saját bajtársaival is kellett küzdenie.

Azán következtek a furfangok, fortélyok, eselszövények az ellenség részéről.

Haynau hallani sem akart amnezstiaról: föltétlen megadás kövétel. A pénzkérdések pedig egészen siket fülekre találtak nála. A fegyverszünet alatt mindenféle eszközt kipróbálták a megpuhításnak.

Először az ijesztgetést, fenyegetést. Ez nem fogott. Aztán a esabítgatást, keesgetést. Megpróbálták Klapka nagyravágásának hízkelni: fényes jövőt tükröztemi eléje, ha meghajlik a hatalom előtt, aztán beboesátottak a táborába Világosnál kapitálált honvédek, tiszteket, kik mesés dolgokat beszéltek komáromi bajtársainak arról a nagy barátságrol, mely a magyar és orosz hadsereg tagjai közt lábra kapott. Ime, ók mindentű szabadon járnak, kádosan. Az orosz rokonszenv terjedt, mint a ragály. Azután proklamációkat nyomattak s azokat parasztok által a várba beesempesztették s a honvédek között kiosztatták, melyben azok az engedelmesség felmondására lázítottak, az előrsők szökésre buzdítottak.

Még rábeszélő nő ajkak és szép szemek is eszközül használtattak a vezér megingatására. Mind haszlatlan!

Klapka ideálja volt a férfinak, a hazafinak, a hősnak.

Egy napon Natália azt kérdező a papjától, Aramics Cyrilltől: „szabad-e egy nőnek a férjén kívül más férfinak a nevéit is imájába foglalni?“

A pap azt felelte, hogy ha a jóindulat kutforrása tiszta, akkor megengedhető.

Natália aztán minden reggel, este belefoglalta bálványát nevéit Istenhez némán elfohászokdott imájába. Nem vételt vele. A nő hitbuzgó volt s bizott az imádkozás hatásában, mint ahogy sokan biznak. Ahogy a királyi költő énekl: „Éjel kezem feltartom, az égre hozzád nyujtom!“

Mikor aztán már semmivel sem bírták a fondorkodók Klappát megejteni, elővették a végső eszközt: a gyilkot.

A fegyverszünetet felmondta két nappal határideje előtt az osztrák főparancsnok, visszautasítva Klapka alkupontozatait.

Micsoda örömjaj támadt erre Komáromban! Tehát harc lesz életre-halálra! A nép ellopte az utékat, a pisékok megteltek. Szent őrzöngés szállt meg minden szivet. Harcolni fogunk! Végo az alkudozásnak!

A polgárság ez örömhírre fáklászenét szándékozott adni Klappának; de a fővezér betiltotta. Nem muzsikaszóval kell erre válaszolni, hanem ágyudörgéssel, kardcsattogással.

A csatározás körökörül megkezdődött.

Es ekkor mutatkozott egész fényében a várvédő lovasság dicső feladata: az ércbroncsot, mely a vár körül összeszoritatik, széttröni, felbontani.

Minden nap, minden ponton folytak a csatározások a magyar huszárok s az orosz kozákok és dzsidások között.

Angiolina minden csatárhirt sietett Natáliával rögtön közölni. Az ő férje, mint dandárvezér működött, parancsnokéga alatt volt Tihamér a Boesky-huszárszázaddal és Negrotin a lengyel csapatjával. A Boeskyak vizt magukviseletével fényesen letisztították a zászlójukon esett foltot. Tihamér is kitüntette magát.

Egy lovassági csatát maga Klapka személyesen intézett, melyben a huszárok hatalmasan összekaszaboltak egy kozák szotniát, tizenkét foglyot is hoztak el magukkal.

De a honvédség is fényes próbáit adta csatákban edzett vitéségének, ahol szuronyszegeve kellett ellenség által megszállt falvakat, hidakat visszafoglalni. Még az öreg ágyukra nem is került a sor, amik a monostori erődtől, a csillagsáncot, a Kossuthonlat védtek, elég volt a huszárkard, a honvédszurony az ostromló sereg visszaverésére.

Ez így tartott egy hétig.

Á tábori szolgálat esupa kedélyeskedés volt. Natália naponkint kikocsikázott Angiolinával a táborba, ahol férjeik sátoroztak. Hoztak magukkal oszonnát.

Tihamér elmesélte a társaságnak az előrsi élményeit.

Amint a védelmi őrdombhoz megérkeznek, egy honvéd felkap a domb tetejére, s fehér kendőjét elkezd lobogtatni, mire az átellenben felhányt őrdomb mögül előkerülnek a kozákok a vezénylő tisztjükkel együtt s aztán átbaktatnak a magyar előrsőhöz, hátukra vetett dárddal. Ott egymáshoz kötözik a lovaikat s betérnek a honvédtanyára. A honvédek megtraktálják a vendégeiket jó komáromi cipóval, szalonnával: a kozákok pedig megittatják a honvédeket a pálinkás-butykosáikkal. Egymás nyelvét nem értik, de annyit megtudnak az oroszok, hogy a komáromi kenyér sokkal jobb, mint az ő kétszersültjük, a magyaroknak ellenben sokkal jobban izlik az orosz rostopsin, mint a hazai guggy.

A magyar és orosz tiszt ellenben megérti egymást vagy németül, vagy franciául. Az orosz azt kérdi: „sokáig tart még nálatok az a fehér cipő, szalonna?“

— Tizenyole hónapig.

Amire az orosz azt mondja: „szapperment!“ Azalatt ók megfagyhatnak idekinn.

Es ez nem is hetvenkedés. Pár nap előtt jelentete be hivatalosan Asserman ezredes, a várkormányzó, hogy a hadsereg másfél évre el van látva élelemmel. Minden katoná kap naponkint egy harmadrész font húst, hozzá főzeléket, kenyeret, bort mértékkel. Nem kerül a lovakra a sor.

Egy esto Asserman éppenséggel azzal lepte meg Komárom városát, hogy saját terméiben fényes bált rendezett, melyre az egész tisztikar s a város előkelőségei asszonságikkal együtt meghívtattak.

Az volt aztán a lakoma! A halál tornácában!

Künn a sáncokon a mozsarak durrogtak, idebenn a pezsgős palackok.

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLEK

Románc.

A pécskai cigánysoron nagy a sírás-rívás. A pécskai cigánysoron halódik a primás. Ezüst botján támaszkodva mellette a vajda, — Nem látszik a nagy tisztesség, csak a bánat rajta.

„Kálmán fam, hívjunk papot...? Mi a kívánságod, Mielőtt az Atyavajda trónusát megjátod?”
„Minek a pap? Nem kell, nem kell...! Csak egy a kérésem, A hegedűm, a hegedűm temessék el vélem.

Megbocsájta a nagy isten, tudom minden bűnöm, Ha a kedvenc nótáját majd el-sihedgedtóm.
Addig húzom, addig húzom, míg elszáll haragja, S a napot, mint borraivól míg nekem nem adja...“

Hátrafordul a vén vajda (könyve csordul menten), „Megbocsájta, hogy azt a lányt oly nagyon szerettem, Megbocsájta... megbocsájta...” — Visszanéz a vajda, — Kálmán cigány az Istennek hegedűjét nagyba...

Balla Ignó.

+ **Asz uralkodó játszópajtásai.** Nemrégiben halt meg a csehországi katonai parancsnok gróf Grünne és halála fölészire hozta életének nevezetesebb körülmenyéit. Gróf Grünne gyermekkori játszótársa volt a királynak s az egykori pajtáskodás hatása az előbbinek egész életén át, mint jelentékeny tényező szerepelt. A király bizalmas együltlétben tegezések tüntette ki Grünnet s vele együtt a többieket is, akiket Ferenc József főherceg fiatal szívével s baráti indulattal szeretett. A fiatal főherceg játszótársai közül összesen ötöt tüntetett ki ragaszkodásával és a különös tegezés engedelményével gróf Grünnen kívül: Taaffe, Pejacsevics és Szapary grófokat ugyiszint Lichostenin Frigyes. A gyermekkori jóbarátok mindvégig közel maradtak az uralkodó szívéhez és a régi emlékek iránt még ma is megőrizte kegyeletet érzését a király.

+ **Bismarok a fürdőben.** A vaskancellár születésnapjának fordulója alkalmából a német újságok egy kedves epizódot nyitnak fel Bismarok életéből. Kissingenben történt. A kancellár elsősorban tartózkodott akkor a fürdőhelyen, amelyre nézve valóságos áldás volt a magas vendég jelenléte. A vasárnap délután sok ezer utast hoztak Kissingenbe, akik mind legálább látni akarták a nemzet kedvédent. Bismarok rideg visszautasítással fogadta íképp az asszonyok töbödolatát. Különösen délelőtt, mielőtt fürdött, nem állt senkivel sem szóba és kitért mindenféle ováció felől. Mégis megtörtént, hogy egy napsugaras nyári napon egy hölgy nagy virágbokrétváa a kezében odaállt a fürdő ajtajához avval a szándékkal, hogy Bismarokot üdvözölje és néki a virágot átnyújtja. Várt a hercegre, aztán a nap heve elől az ajtó mellett levő fa lombjainak az árnyékába állott, hogy ott várja be, amíg Bismarok fürdőni jön. Intették neki, hogy távozzék, de a hölgy ott maradt. Ujra jött neki a fürdő titkára, de a hölgy csak nem mozdult a helyéről. Egyszerre csak odagördült a kancellár kocsija. Bismarok észrevette, hogy a hölgynek intégettek és az mégis bevárja őt. Odalépett tehát a hölgyhöz és így szólt:

— Velem akar tartani?... Kérem!

Es a karját nyújtotta. A hölgy kővé meredten állt a helyén erre az ajánlatra és Bismarok mosolyogva lépett be a fürdő kapuján.

+ **Királyi felöltő a zalogházban.** A német napilapok nemrégiben bejárta ez a csinos anekdota: 1867-ben a müncheni zalogház az egyik elővárosrészben volt. Közéleben több idősebb asszony tartózkodott állandóan, kik a rüstelkedők részére csekély díjazás ellenében elvégezték a zalogbalevés nem éppen kellemes foglalkozását. Ebben az időben, egy májusi reggelen Bajorország akkori királya, II. Miksa, azra sétált s a nagy melegen felöltőjét a karjára vette. Sétája közben megdült a király s a homokán gyöngyöző izzadságot törölte, miközben észreveszi, hogy az egyik palánk mellett állodgáló vén asszony egyszer csak jurcsa mozdulatokkal közeledett feléje. A király azt hitte, hogy talán köldésel van dolga, ki ott az alkalmat felhasználni kívánja. Alaposan csodálódott azonban, mert az öreg, miután előbb óvatosan körülnézett, vajjon nincs-e valaki a közelükben, a király karján fekvő felöltőre mutatva, megszólalt:

— Kedves uram! Ugy-e bár, zalogba akarja tenni ezt a kabátot? Majd gondoskodom róla.

A királyt kezdetben meglepte ez a föltevés, de látta, hogy az asszony nem ismerte föl, kíváncsi lett mi sors fogja érní felöltőjét, miért is bizalmasan odaugta az asszonynak:

— Igen.

— Helyes — szólt az asszony s e közben át-

vette a király felöltőjét — ha egy negyedóra múlva erre jön, már átadhatom a pénzt. — Majd miért szemmel kéigitekintve a kabátot, hozzátette: „Ezért majd kiszorítunk vagy tíz forintot.”

Nevetését visszafojtva a király, tovább ballagott, negyedóra múlva azonban pontosan visszatért s az öregasszonyt csakugyan he yén találta.

— Itt a pénz, kedves uram! Tizenegy forintot kaptunk. Így és most itt van a zalogodtula. A kiváltásnál majd gondoljon rám!

Mikor aztán látta, hogy a felöltőjét megszabadult uriember nem tudja, hogy mi jár az ő fáradságáért, hozzátette:

— A ódula egy garas volt, nekem pedig egy hatos jár.

Miksa király a zalogjegyet nevetve tette zsebébe s miközben a tizenegy forintot az asszonynak átadta, mondta:

— Kedves asszonyom, fogadja ezt fáradságáért! Az asszony hirtelenében nem tudta, hogy mit farison erről az üzletről s magyarázatot akart kérni, de a király már akkorra tovastietett. A király palotájába érkezve nevéhez sietett s a zalogjegyet megelégedett mosolylyal átnyujtva, ezt mondta:

— A felöltömet én tettem ugyan zalogba, de kiváltani majd neked kell.

+ **Francia történelem a gombokban.** Nem régiben érdekes gyűjteménnyel gyarapodott a párisi katonai muzeum. A gyűjtemény 800 olyan gombból van összeállítva, melyeket az első köztársaságtól a mai napig használtak a francia hadseregnek. A gombok dizátséiben föltaálhatók Franciaország összes kormányformái. Így többek között a konzulok gárdáinak egyenruhagombjai, melyek mind igen egyszerűek: egyiken a díszítés csak egy litor-kötég. A császári gárda gombjait a császári sas a koronával díszíti. A császári csendőrség gombjain a sas, karmai között vilámokot tart. A párisi gárda gombjain pedig Páris város cimereben látható hajó a dísz. A tüzérség gombjainak díszét két ágyúcső, közepén a litor-kötéggel, lőötötte pedig a irigiai sapkával képezi a dísz. A királyság idejében a lovasság olyan gombokat viselt az egyenruháján, melynek egyedüli díszje egy liliom volt. Az átlatorvosok gombjain egy ló volt látható.

+ **Érdekes étlap.** A filadelfiai Shakespeare-Társaság egy összeívetelen a következő étlap szerepelt, amely telve van Lear királyból vett idézetekkel:

Soupe à la reine. Mily tüzes! Es gözöl is. (Nemes.)
Ostriga. Megmondod-e, hogy készül kagylója az osztrigának? (A bolond.)
Paté à la financière. Nagyobb vagyok, mint a külsőm mutaja. (Kent.)
Burgonya. A földnek szegény teremtyene. (Edgar.)
Johannsbérgi 1859-es. — Steinberg Cabinet 1857-es.
A szeretetem mind a két testvéré. Melyiké inkább? Vagy mind a kettőé? (Edmund.)
Szalónkák. Hozzátok elam a barna ficókat! (Lear.)
Saldia. Legyen sima és olajos. (Cornvall.)
Limburgi sajt. Bizonytalan mincsem husz ór közt egvrien, amely ne érezni má búzós. (A bolond.)
Szivarok. Nézzétek, ime jön egy bolygó tűz. (A bolond.)
Kávé. Utolsó bár, de nem legrosszabb. (Lear.)

+ **A megkoppasztott krózn.** A Vanderbilt családnek legifjabb sarja jelenleg diákgyerek, valami olyan angol kiadás, a mi Bukovay típusunknak. Eletrvalóságának már néhány jelét adta a fiatal Vanderbilt s ezek közt nem utolsó dolog az, hogy örökségének azzal a részével, amelyet eddig rábizáltak, már elkészült ugyan, de az alapvizsgájával még hátra van. Hogy ezt a tartozását nem is törökszik himamarább lenni, annak bizonyossága egyrészt az, hogy a kártyasztalok körül sokat van elfoglalva s amennyi ideje tenmarad, azt a pezsgő és a szerelem foglalja le. Kártya szenvedélyének legutóbbi esélyei így váltakoztak. Az első estén nyert 35.000 koronát, a második kilenczetet veszített. A harmadik napon sikerült a megelőző veszteségének egy harmadát visszahódítania, de az erre következő napokon háromszáz ezer koronáig koppasztották meg a fiatal króznst a kártyabariang szakértői. Különben az óriási vagyon átadása csak most van folyamatban s így a fiatal ur néhány nap múlva újabb összegeket fog átvenni. Egyelőre bizonyosan csak azt veszi majd el a kártyasztal mellett, ami készpénz formájában kerül a keze közé. Hogy a készpénzt követni fogja-e az örökség nehézkesebb része, ez a jövő tükja s erre különösen a kártyasztalok bankárai kíváncsiak.

+ **A Piazza 'Erbe sorsa.** Verona egyik leg-érdekesebb részét, a Piazza d' Erbet, nagy veszély fenyegette. A világhíru tér bizarr szépségeit tönkre akarta tenni Verona város tanácsa avval, hogy a térre egy színházat akart építtetni. Egész Olaszor-

szágban hangos tiltakozás támadt e terv ellen és száz olasz képviselő táviratot intézett Verona polgármesteréhez, amelyben a Piazza d' Erbetnek a jelenlegi formájában való fenntartását kérik. Mint a *Giornale d' Italia* jelenti, Verona város tanácsa eljettette a színház felállításának tervét. Az olasz közöletásügyi miniszter a Piazza d' Erbe jelenlegi formájának fenntartására bizottságot nevezett ki, amelynek *Cantalamesa* a velencei muzeumok igazgatója, *Manfredi* a velencei szépművészeti intézetek igazgatója és *Tito Testoművész* a tagjai.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A newyorki tőzsde. *New-Yorkból* jelentik március 31-iki kelettel: Az értéktőzsde eleinte ingadozó volt és csak speciális értékekben fejlődött élénkebb üzlet, úgy, hogy egy időre az egész piac megélenkült, különösen, merri kedvező bankkimutatás és a pénzpiac kedvezőbb állása is érvényesítette hatását. Részvényforgalom 420.000 darab.

Fizetési képtelenségek. *Bécsből* jelentik, hogy az *Isaah Abdalah* és fia i kivitei cég, amelynek Bécsben, Olaszországban és Törökországban vannak telepei, moratóriumot kért hitelezőitől. A cég passzívái 800.000 koronát tesznek ki. — A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetési képtelenségeket jelenti: *Neumann József* kereskedő *Nyitra-Zsombokrét, Aszby Gerő* kereskedő *Kolozsvár.*

Az Első Leánykiképzési Egyesület mint Szövetkezettel. (leány- és fubiztosítói intézet) márciusban 912 jutalékrészt íratlak be és az intézet nászjutalékok idejében 59.563 korona 76 fillért fizetett ki. Az 1902. január 1-től március 31-ikéig beirt összes jutalékrészek száma 3198 és a kifizetett nászjutalékok összege 132.274 korona 26 fillér.

Sorsolás. *A tiszai-szegedi magyar királyi nyeresémkölcson* sorsjegyeket tervszerű 64-ik kiadására ma délelőtt loyolt le a lottóüvedéki igazgatóság hivata os helyiségében. *Tabódy József* miniszteri tanácsos, lottó-igazgató előnkülésével. Kihúzták a következő 36 sorszámot: 32 39 222 321 482 592 620 944 1080 1458 1469 1578 1686 1825 2184 2700 2717 2753 2835 2971 2982 3054 3240 3253 3318 3369 3464 3539 3633 3725 4073 4122 4217 4235 4233 63 4240. Ebből kihúzták a következő nyereseményeket: 180.000 koronát nyert: 3633—90. számu sorsjegy. 2000—2000 koronát nyertek: 321—83 1686—69 2835—61 3253—49 3539—98. A fenti sorszámok között többi nyereszámait egyenkint 240 koronát nyertek.

Az 1854-iki államsorsjegyek mai húzásán, mint *Bécsből* jelentik, a 210.000 koronás főnyereseményt a 185 sor. 16 szám és a 21.000 koronás nyereseményt a 970 sor. 1 számú sorsjegy nyerte meg. A többi 3848 szám a 630 koronás legkisebb nyereseményt nyerte meg.

Lászt. *(A Budapesti Napló tudósítójától.)* Az ünnepek előtt közvetlen lenni szokott üzetlenséget csak fokozta a buzapiacnak már hosszabb idő óta tartó lanyhasága. A csekélyt gyuzasztás a készáru-forgalomra csak kedvezőtlen befolyással lehetett.

Az áruk a múlt hét óta nem változtak.
Átlagos budapesti jegyzések 50 kilogrammonkintzárkástól:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	14.80	14.40	14.10	13.60	13.40	13.10	12.60
		7	7 1/2	8			
		11.40	10.90	6.—			

Ar: korona	Finom korpa:		Goromba korpa	
	4.90	5.—	16.60	14.60
	Dara:	AB	C	

Petroleum. *(Hesz Izidor és Társa* jelentése a *Budapesti Napló* részére.) Az üzlet menetele kilegitő. Az áruk nem változtak. — Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 43.— korona. Orosz 3 csillagos petroleum 35.60 korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 33.— korona. Ipari 8 keresztet petroleum —. — korona. I. Standard petroleum 32.— korona. Amerikai császárolaj, otani finomítás 59.— korona. Amerikai császárolaj beliföldi finomítás 46.— korona. Az áruk 100 kilogrammonként készpénzfizetés mellett 20% göngyuly, az itteni vasut-hoz szállítva értendők. Kékgália I. vasmentes 54.— korona. Zöldgália 3.— korona. carbolineum I. 15.— korona. carbolineum II. 14.— korona. Bacu gépolaj (orosz) 40.— korona. Oliva gépolaj I. 78.— korona. Oliva gépolaj II. 72.— korona. Tovotteh gépenkés 60.— korona.

Szészarak. A kontingens nyerseszár *a Budapestben* pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. *Bécsben* a kontingentált áru készpénzben 38.— korona, áruban 38.20 korona.

Juhvásár. *(A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénártársaság tudósítása.)* Felhajtás 160 darab juh, — keeske. Jegyzett áruk: Elsőrendű ürü —. 1.-től — 1.-ig, kivételesen —. — 1. — kg.-kért, (vagy — k.-től — k.-ig páronként), középminőségű ürü 36 f.-től 40 f.-ig, kivételesen —. — 1. kg.-kért, vagy 22.— k.-től 30.— k.-ig páronként, kosokért — 1.-től — 1.-ig, kivételesen — 1.-től — 1.-ig, vagy — k.-től — k.-ig, középminőségű gyapjas — 1.-től — 1.-ig, kivételesen — 1. kg.-kért, vagy — k.-től — k.-ig páronként, kosok legjobb minőség — fillérig, páronként — korona, kivételesen —. — korona, rackajuhok —. — fillér, páronként

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1902. április hó 2-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. április hó 2-án.
Pogány Gábor.
Dráma 4 felvonásban. Írta Ferenczy Ferenc.
Személyek:
Ózv. Pogányné Rákosi Lindner Berta Maróthy
Pogány Gábor Császár Kovács Mihályi
Pogány H. Helvey Hollay Körösmezői
Pogány Anna Török I. Hollayné Boér
Pogány Péter Horváth Pataki Gál
Pogány Péterné Györgyné János Abonyi
Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. április hó 2-án.
A vestaszűzek.
Operett 3 felvonásban. Szövegét írták Depré és Bernáde. Fordították Bálint Dezős és Mérei Adolf. Zenéjét szerzték Le Roy és Clerice.
Személyek:
Diogenes Ráthonyi Lysias Palásthy
Patacsics Sziklai Domocos Mátrai
Pyrogena Ledofsky Bacchis Margó
Scopas Dalnoky Calyx Tomcsányi
Penelope Sziklainé Pyrrha Almássy
Cyprius Szelesty Lampes Stoll B.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. április hó 2-án.
Kurucz Feja Dávid.
Színmű 4 felvonásban. Írta Fényes Samu.
Személyek:
Feja Dávid Pethes Ráskayné Haraszthy
Fejné Hunyadi Demeckzy Vendrei
Judit Négrádi Szenecz István Mátrai
Gábor lantos Balassa Csicé Péter Rónaszeki
Esze Tamás Hegedűs Lányi Samu Bihari
Böske Versányi Caraffa Antonio Fenyvesi
Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. április hó 2-án.
Blaha Lujza asszony mint vendég
Egy görbe nap.
Énekes bohózat 3 felv., dalokkal és táncokkal. Írták Csicsery Bors és Tsa. Zenéjét részben szerzte Barna Izsó.
Személyek:
Borszem J. Dezsőfi Tarjagos Szerdahelyi
Wewrowshegy Németh Dicsőfi Deli
Leona Krescsányi Sanyaró Vendel Ujvári
Izolda Dory M. Tolyáss Dániel Szabó
Kraxelhuber Kovács M. Hombar Horváth
Krasznahuby Szirmai Rendőr Tollagi
Monokles báro Sümegi Tüzöltő Kenedich
Mokány Berci Kis M. Elsa Harmath
Bukovay Kovács K. Juci Blaha
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. április hó 2-án.
Lili.
Énekes színmű 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Millaud. Fordították Fái J. Béla és Evva Lajos. Zenéjét szerzte Hervé.
Személyek:
Grange László Adelaida Kiss
Pinchard Arkossy Lili Feleidi
Bouzcourt Pataki Renó Havas
Kezdeté 7 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.
Szerda, 1902. április hó 2-án.
Előszór:
A sport.
Kezdeté 7 1/2 órakor.
Dr. RENNER

VIZGYÓGYINTÉZETE

bejáró betegek számára.
Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555.)
Az intézetben gyógykezelés alá vétettek különféle ideg- és gerinebajok, almatlanág, szédülés, ideges gyengeségi állapotok, a gyomor és belek renyhesége, ideges szívbántalmak stb. — Alkalmazásban levő gyógyeszközeink: A tudományos vizsgálatommal összes eljárásain kívül, szénsavas fürdők (nauheimi eljárás, szibviai) száma, fény-fürdők (olajszószál és csuszó bántalmaknál), az elektroizomozás minden faja (neurológia, faradizáció, franklinizáció), masszázsa (orvosi) vagy vibrációs alakban, vagy elektro-masszázs stb. **Árak mérsékelték. Prospektus kívánatra.**

FŐVÁROSI ORFEUM
Nagymező-utca 17.
Uj április műsor!
Lloyd Loia
szászontett
CHASSINO
utazó művész.
ZAVAN
ember a lámpaszőlőpon.
Luna asszony
Lincke Pál vig. operette.
Tarika színpad.
uj műsor.
A szuszterinasok
komikus nő énekesek.
és azok külföldi utazás.
A Miklóriben reggel 6 óráig Városi Ettek előnyzenekara hangversenyező.

Budapesti takarékpénztár
és
országos zálogkölcsön részvény-társaság
Árverési hirdetmény.
Közhirre tétetik, hogy a IV., Károly-kört 18. sz. IV., Koronahereg-utca 11. sz. VII., Király-utca 57. sz. VIII., József-kört 2. sz. és VIII., Üllői-út 6. sz. a zálogtéteteinkben a bezárólag 1901. június 30-ig elzalogosított és nem rendezett kézi zálogok u. m.

ékszer
1902. április hó 5-én,
ingóságok
1902. április hó 11-én
és a rákövetkező napokon mindenkor d. u. 2 1/2 órakor a VII., Király-utca 57. sz. a levő árverési helyiségünkben nyilvánosan elárvereztetnek.
Együttal közhirre tétetik, hogy az elárverezett tárgyak után befolyt fölöslegek a zálogjegyek visszafizetéséig az elárverező által a zálogtétetünk pénztáránál vehetők fel, amelynél az elzalogosított eszközötletett.
Budapest, 1902. március 24-én.
Az igazgatóság.

Háztulajdonosok figyelmébe!
Elvállalok középkütelek, paloták, nyaralók és bérházak homlokzati talozásait, úgy a fővárosban mint vidéken. Továbbá udvari faladok és vakolatok javítását, utafestéseket és teljes új falostásokat.
Homlokzattfestéseim
megkezdés után le tiszták és feltörlentek maradnak. E szakmában a székesfővárosban 15 éve igen nagy elismerés mellett kitűnő sikerekkel működtem, általam jutányosak, munkámra szavatosságot vállalok.
KOVÁCS JÓZSEF építési vállalkozó
Budapest, Andrassy-ut 51. szám.

Legolesőbb és legszolidabb
= beszerzési forrás =
kerékpár-alkatrészekre.
Nagy képes árjegyzék díjmentesen küldetik. ♦♦♦
Beifeld Gábor és Tsa
VIII., József-kört 21. sz.

Ne vegyen senki hangszerét meg
REMÉNYI MIHÁLY
műhangszeres legújabb képes árjegyzékét át nem olvasták, melyet ingyen és bérmentve küld Budapestről Király-utca 44/d.

Most jelent meg!
Kurucz Feja Dávid
Történeti színmű négy felvonásban.
Írta: FÉNYES SAMU.
A Fővárosi Színházak Műsora
115-116. száma.
Ára 60 fillér.
A Fővárosi Színházak Műsora
Tulajdonosok a következők:
110-114. **A képzelt úr.** Bohózat. Gubai-Rákosi.
111-112. **A páholy.** Bohózat. Lányi és Krátsz-Károlyi Ede.
109-110. **Kardcsomó.** Dráma. Istvánffy János. Dickens-M.
107-108. **A vesecetes kastély.** Vigjáték. Bisson-Heilant.
106. **Katalin.** Operette. Dr. Béla-Fejér.
105. **Pillangó hásszony.** Dráma. Balassa-Faludi.
104-104. **A Sasok.** Vigjáték. Gubai-Rákosi.
101-102. **A becsült bűrd.** Tragedia. Závata Jenő.
70-71. **Farsang utófia.** Dráma. Harliebén-Béthy.
100-101. **Othón.** Dráma. Sudermann-Márkus. II. kiadás.
26. **A vasgyáros.** Színmű. Östet-Fid. II. kiadás.
1. **Az ország mátkája.** Népszínmű. Géczy István. II. kiadás.

A Fővárosi Színházak Műsora
legújabb és legteljesebb gyűjteménye a fővárosi színházak állandó műsordarabjainak.
Egy-egy szám ára 30 fill.
Teljes jegyzék ingyen kapható minden könyvtárában.
Kiadja a **Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)** cs. és kir. udv. könyvtárában Budapest, VI., Andrassy-ut 21.
Megrendelhető minden könyvtárában.

Legújabb és legteljesebb gyűjteménye a fővárosi színházak állandó műsordarabjainak.
Egy-egy szám ára 30 fill.
Teljes jegyzék ingyen kapható minden könyvtárában.
Kiadja a **Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)** cs. és kir. udv. könyvtárában Budapest, VI., Andrassy-ut 21.
Megrendelhető minden könyvtárában.

UJDONSÁG!
A MENNYEI BIRODALOM
= 58 = **TÖRTÉNETE** 7 történeti képpel.
A legjobb forrás munkák felhasználásával írta: **Dr. LÓCZY LAJOS.**
Ára czimképes, diszes kötésben 7 kor.
Ajándékműnek föltötte alkalmas munka, II. kötete **A Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára** című vállalatnak, mely **Dr. Lóczy Lajos** szerkesztésében jelenik meg, s eredeti és külföldi útleírások s egyéb földrajzi munkák, egyben becses ismeretterjesztő és érdekes olvasmányok gyűjteménye.
A vállalat I. kötete: **HEDIN SVEN: Ázsia sivatagjain keresztül** című világhírű könyve. (50 képpel és 2 térképpel.) Magyarra átdolgozta: **Dr. Thirring Gusztáv.**
Ára diszes, czimképes kötésben 6 korona.
A Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára megrendelhető részletezésre is. A gyűjtemény első sorozata (12 kötet) 75 koronáért, diszes vászonkötésben 72 koronáért.
Évenként 8 kötet jelenik meg.
Kiadja: **Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)** cs. és kir. udv. könyvtárában Budapest, VI., Andrassy-ut 21. szám.

KI AKAR = egyéves önkéntes = LENNI?
Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészítőkülsőre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. — Aki már sor alatt állott, előkészítő születési év közlendő.
Prospektus ingyen és bérmentve küld.
LICHTBLAU ALBERT
a katonai előkészítő tanf. igazgatója Debreczenben. Tanbízottság: eddei DRÁUGENTZ JÁNOS m. kir. honvédezdés ny. és MAYER ADOLF cs. és kir. őrnagy ny. Felügyelő: a nm. vallás- és közokt. ügyi m. kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	Mari az öreg leánya She	Ibolyafaló	A zsába	Az igmándi kisap	Fifino
Péntek	Nincs előadás	Kain	Kurucz Feja Dávid	Az új földesur	Fifino
Szombat	A nürnbergi mester dalnokok	Kain	A láda titka	Orfeusz a pokolban	Fifino
d. n. Vasárnap este		Pry Pál	Kurucz Feja Dávid	Mihály a hó alatt	Fifino
		Kain	A láda titka	A gyimesi vad-virág	Fifino

A pénzügyi viszonyokra való tekintettel elhatároztuk, hogy sorsjegyekre és értékpapírokra az első 3 hónapra kamatmentes
előleglet adunk minden máti fogva jelentkező új ügyfeleinké. Helyben vagy vidéken bármelyik intézetnél elzalogosított sorsjegyeket kiváltunk és azokra nagyobb és olcsóbb — az első 3 hónapra ingyenes kölcsönt adunk, mely kisebb részletekben fizethető vissza.
Kérjük a zálogjegy beiktetését. Felvilágosításai ingyen és készséggel szolgálunk.
Hecht Bankház
Budapest, Ferenczy-utca 6. és Erzsébet-kört 22.
Titoktartás biztosított.

